

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

KŘESŤANSTVÍ A PŘÍRODNÍ VĚDY

cena 30 Kč

ročník 98

7 + 8/2022

Evangelický měsíčník

- 8 Rozhovor s matematikem Janem Trlifajem – J. Plíšková
- 11 Přírodní vědy ve světle Božím – J. Bednář
- 33 Herlíkovická chalupa znovu ožívá – J. Hofman
- 45 Jak překreslit mapu seniorátů – P. Štulc

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE VYHLAŠUJE

DRUHÉ KOLO PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

NA BAKALÁŘSKÉ A MAGISTERSKÉ STUDIJNÍ PROGRAMY

- Sociální a pastorační práce
- Teologie křesťanských tradic
- Evangelická teologie
- Protestant Theology

-
- Komunitní krizová a pastorační práce - Diakonika
 - Teologie - Spiritualita - Etika
 - Evangelická teologie
 - Protestant Theology

PŘIHLÁŠKY PŘIJÍMÁME
DO 7. SRPNA 2022!

web.etf.cuni.cz

facebook.com/etfuk

[etf_cuni](https://www.instagram.com/etf_cuni)

TÉMA

- 7 Biblická úvaha – *M. Klačko*
- 8 Rozhovor s Janem Trlifajem – *J. Plíšková*
- 11 Přírodní vědy ve světle Božím – *J. Bednář*
- 15 Lékařská pomoc jako služba bližnímu –
T. Melišková

MLÁDEŽ

- 23 Příspěvek k diskusi o stvoření světa –
J. Pechar
- 24 Mládež bylo slyšet – *A. Boučková*

MOJE CÍRKEV

- 27 Být vedoucí pro mě znamená být týmový
hráč – *A. Rozbořilová*
- 28 Probudit Šípkovou Růženku – *P. Bezděk*
- 30 Sázkavský sbor hostil seminář
pastoračních pracovníků – *D. Chladilová*
- 31 Něco se mění, něco zůstává –
D. Konvalinková
- 32 Léto, spiritualita a poustevna –
J. Hamarlová
- 33 Herlíkovická chalupa znovu ožívá –
J. Hofman
- 35 Evangelíci z Malé Hané mají svůj sbor už
více než dvě staletí – *D. Chladilová*
- 37 V Ženevě zasedala rada Světového
luterského svazu – *J. Hofman*
- 38 Všechno stálo za to, všechno bylo
dobré – *J. Nekvasil*

DIAKONIE

- 40 Když obsluhuju já, máme plno – *A. Šůra*

SLOVO

- 45 Jak překreslit mapu seniorátů – *P. Štulc*
- 48 Noc kostelů 2022 v ČCE – *A. Rozbořilová*
- 52 Chceme dobře pečovat o lidi i o budovy –
M. Balcar
- 53 Návštěva Bruselu – *V. Zikmund*
- 55 Vzkaz ukrajinských rodin, ubytovaných
v Chrudimi – *I. Klimenko*
- 56 9801 kilo ticha – *A. Rozbořilová*
- 60 Týdny proti rasismu – pohled zpět
a dopředu *M. Vymětal*
- 62 Kdo je člověk – *J. Hofmanová*
- 63 Lessingův Hluk – *J. Hoblík*
- 64 Poslední slovo – *D. Ženatá*

ÚVODNÍK

Bez víry je věda mrtvá

Přírodní vědy jsou pro mne tenký led. Fyziku, chemii a biologii jsem měla naposledy ve třetím ročníku gymnázia, matematiku sice až do čtvrtáku, ale učitel nás, jazykáře, stejně nechal, ať si radši kreslíme. Fyzikářka nad námi zlomila hůl už ve druháku s tím, že jsme nevzdělavatelní „blbečci“, a snažila se to s námi spíš přežít než z nás dělat fyziky. V matematice jsem sice opanovala trojčlenku, ale dál jsem už nepronikla. Mezi bratry fyziky jsem byla samozřejmě černá ovce, protože jsem neznala zpaměti Ludolfovo číslo na víc než čtyři desetinná místa a neuměla jsem derivovat.

Na filozofické fakultě, kde jsem pokračovala, se moje reputace o moc nezlepšila. Humanitní vědy jsou totiž v očích přírodovědců spíš „ezo“ než vědecké disciplíny.

Zřejmě definitivně jsem se v tomto směru diskvalifikovala, když jsem začala studovat teologii. Věda o Bohu? Považte ten paradox! Připustíme-li vůbec, že předmět tohoto oboru vůbec existuje, pak stejně nejsme nikdy schopni přesně definovat, co nebo kdo ten Bůh je, neboť ten je z principu nepoznatelný. Co je tohle za vědu?

Z přednáškových lavic na ETF jsem si odnesla, že to, co dělá teologa teologem, je právě víra. Bez ní se totiž teologie bortí jako domeček z karet. Je to unikátní obor právě v tom, že principiálně vyžaduje osobní zaujetí (bez toho je člověk maximálně religionista) a tomu se ostatní obory křečovitě vyhýbají. Přestože každého křesťana studium teologie nejspíš rozviklá, je to právě víra, která všechno drží pohromadě. A zdaleka nejen v teologii. Já sama to nemohu dosvědčit, ale podle slov přírodovědců, které jsme v tomto čísle oslovili, to zřejmě platí i v exaktních vědách. Víra – víra v poznání – je totiž základ každého vědeckého pokroku.

Pokojné léto přeje

Adéla Rozbořilová

Evangelická fakulta má nového profesora

Titul profesora evangelické teologie nově náleží Filipu Čapkovi, Ph.D. Jeho jmenovací dekret stvrdil podpisem 7. června 2022 prezident republiky Miloš Zeman. Čapkovi, který působí na katedře Starého zákona ETF UK, dekret předal ministr školství, mládeže a tělovýchovy 17. června.

*prof. Čapek s tehdejším ministrem školství
P. Gazdíkem*

Plzeňský rodák Filip Čapek po středoškolských letech na střední polygrafické škole v Rumburku a gymnáziu v České Lípě studoval na ETF UK, dále v Heidelbergu, Oxfordu a Jeruzalémě. Po šestnácti letech farářského působení ve farním sboru Třebechovice pod Orebem se stal plnočasově učitelem na ETF UK. V akademickém světě ho výrazně ovlivnili biblisté prof. John Barton, prof. Manfred Oeming a prof. Martin Prudký a v archeologii prof. Oded Lipschits z Univerzity Tel Aviv. Hlavním polem jeho zájmu je starozákonní mudroslovná literatura a dějiny starověkého Izraele se zaměřením na archeologické souvislosti. Z toho důvodu se od roku 2008 účastní pravidelně archeologických kampaní. Nejdříve jako

dobrovolník a později jako koordinátor české účasti. V současnosti se jedná o lokality Tel Azeka (každé léto od r. 2013) a Tel Moca (od r. 2019). Druhé z míst je známé díky odkrytému chrámu v blízkosti Jeruzaléma. Filip Čapek se věnuje přednáškové činnosti jak pro laickou, tak i odbornou veřejnost, je autor více než padesáti studií, vyšlých doma i v zahraničí (ČR, SR, SRN, Izrael, Nizozemí, Rakousko), a autor či spoluautor deseti publikovaných nebo chystaných knih (ČR, SRN a USA). Je také člen *Israel Exploration Society*, *Society of Biblical Literature* a spolupracovník *Israel Science Foundation*. Více než deset let je odpovědný redaktor časopisu *Teologická reflexe*.

Matěj Bouček, foto: etf.cuni.cz

Synodní rada přivítala biskupa Tomáše Holuba

Členové církevního vedení se v pondělí 13. června 2022 setkali s plzeňským biskupem a předsedou Rady České biskupské konference pro ekumenismus a mezináboženský dialog Tomášem Holubem.

Hovořilo se mimo jiné o tom, jak rezonuje v katolické církvi tzv. synodální proces, což je tříletá iniciativa, vyhlášená papežem Františkem, která má posílit ducha komunikace a společné odpovědnosti v katolické církvi. Tématem se staly například také ekumenické aspekty společně uznávaného křtu, jak je řešilo letošní zasedání synodu ČCE.

V podobném duchu se synodní rada v nedávné době setkala například se superintendentkou Evangelické církve metodistické Ivanou Procházkovou a v plánu je schůzka s Martinou V. Kopeckou z Církve československé husit-

ské. Podobná neformální setkání budou pokračovat i v budoucnu. V rámci ekumeny pomáhají prohlubovat vzájemnou spolupráci.

Hof, foto: Pavel Hanych

Bratrská lípa v Kunvaldu soutěží o titul Strom roku 2022

Téměř 500 let stará kunvaldská lípa malolistá zaujala porotu letošního ročníku ankety Strom roku a probíjela se mezi 12 finalistů. Svým hlasem ji do 11. září může podpořit kdokoli.

Památné lípě se přezdívá „Bratrská“, protože se k ní vážou pověsti o odchodu českých bratří z vlasti v polovině 16. století.

Podle legendy Čeští bratři, vyhnaní pro svou víru z vlasti, při odchodu do exilu zasadili tři usychající větvičky – za víru, naději a lásku. Ty se uchytily a posléze srostly v jeden majestátní strom, který v průběhu času odolal vichřicím a jiným vlivům. Pro strom roku lze hlasovat od 20. června do 11. září. Hlasování má podobu sbírky a získané prostředky putují na nové výsadby a ošetření stromů. Podpořit strom je možné dvěma způsoby, prostřednictvím DMS (pro Bratrskou lípu ve tvaru: DMS STROM4 30 na telefonní číslo 87 777; cena DMS je 30 Kč), nebo online na www.stromroku.cz.

Bratrská lípa v Kunvaldu je v krátké době druhým stromem spojeným s protestantskou tra-

dicí v Česku, který si získal pozornost veřejnosti. Loni se vítězem ankety Strom roku stala Lukášova „zpívající“ lípa v Telecí. Ta navíc s téměř 30 tisíci hlasy bodovala i v anketě Evropský strom roku 2022, kde se umístila jako sedmá.

Hof

Nový kurz pro výpomocné kazatele začne v říjnu

Na podzim tohoto roku se otevře zcela nový dvouletý kurz pro laiky, kteří by se chtěli stát výpomocnými kazateli. Kombinuje v sobě teoretickou teologickou průpravu s praktickou částí, ve které si účastníci vyzkouší přípravu a vedení bohoslužeb.

Na rozdíl od dřívějšího modelu, když si vzdělávání laiků organizovaly jednotlivé senioráty samy, je v novém pojetí kurz koncipován jako celocírkevní a je organizován a zajišťován Evangelickou teologickou fakultou Univerzity Karlovy.

Nová koncepce tak plní přání synodu ČCE. Záměrem je sjednotit úroveň vzdělávání a ulehčit seniorátům od náročné organizace.

Kurz se koná od října 2022 do června 2024. Přihlašovat se lze na webu prihlasky.e-cirkev.cz, a to do 31. 8. 2022.

Teoretická část zahrnuje celkem 15 sobotních setkání během tří semestrů (celkem 1,5 roku). Každé setkání bude obsahovat rozmanité formy práce, důraz bude kladen na interaktivitu (seminární forma, práce ve skupinách, individuální práce). Jednotlivé semináře povedou vyučující z ETF. První běh teoretické části začne 1. 10. 2022 v Praze. Praktická část pak naváže po roce, tedy od podzimu 2023.

Vzdělávání se uskuteční v Praze v prostorách ústřední církevní kanceláře (Jungmannova 9, Praha 1). Po roce (tj. od září 2023) bude otevřen paralelní kurz v Olomouci.

Hof

TÉMA: KŘESŤANSTVÍ A PŘÍRODNÍ VĚDY

asfaltová naděje

stojím na refýži
čekám

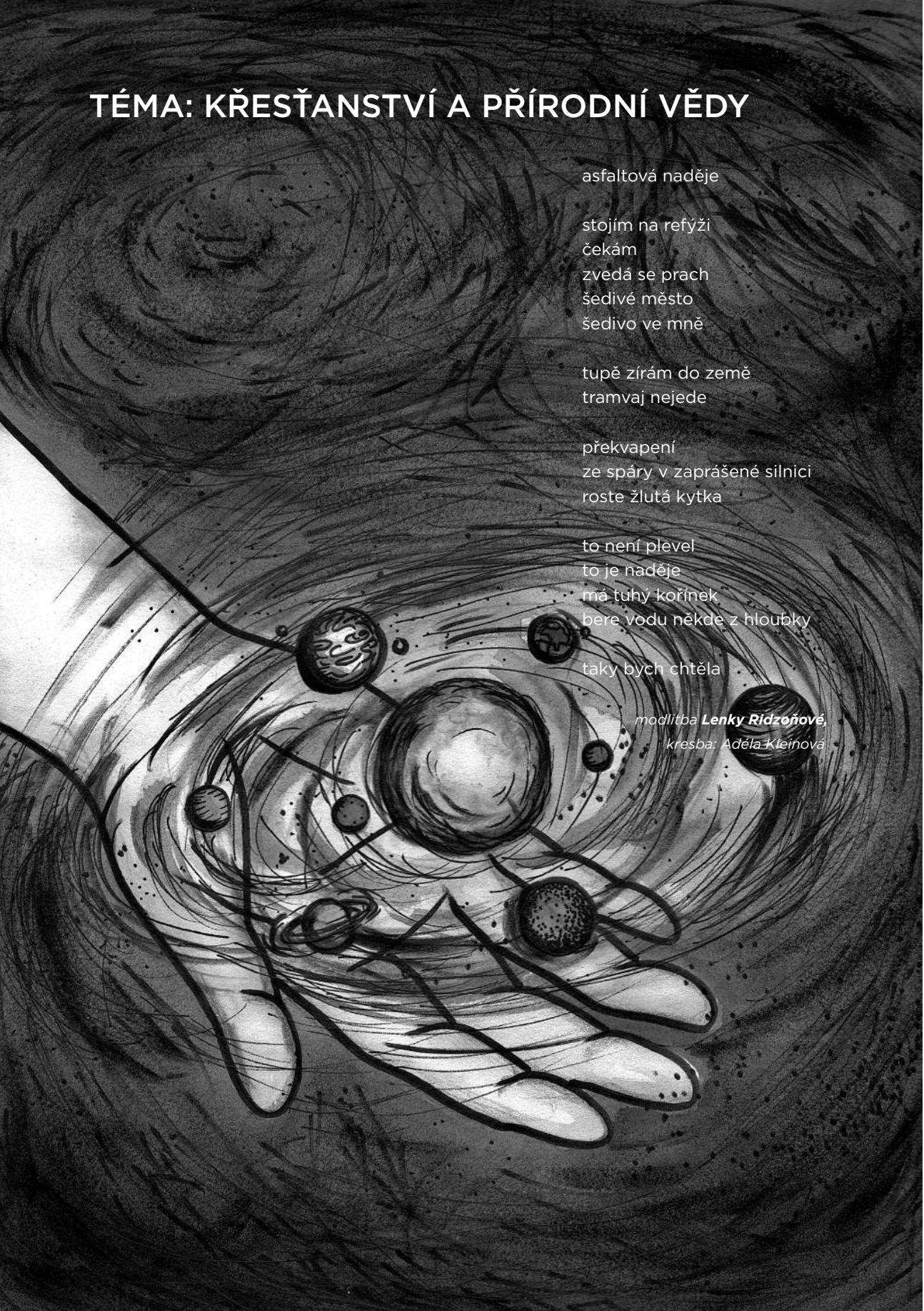
zvedá se prach
šedivé město
šedivo ve mně

tupě zírám do země
tramvaj nejede

překvapení
ze spáry v zaprášené silnici
roste žlutá kytka

to není plevel
to je naděje
má tuhé kořínky
bere vodu někde z hloubky
taky bych chtěla

modlitba **Lenky Ridzoňové**,
kresba: Adéla Kleinová

O neuzdravení uzdraveného člověka

(J 5,1-13)

Příběh začíná. Dozvíme se, že jsou zase jednou svátky. Všude je plno lidí. Ježíš prochází Jeruzalémem a pak místem, které by mohlo připomínat Anděla na Smíchově. Tam kdysi stával dům moudrého a zámožného lékárníka, který na svazích v okolí pěstoval léčivé byliny. Očekávalo se od něho uzdravení.

Tady, v blízkosti Ovčí brány, u rybníka Bethesda, jsme na jiném místě, kde by se taky mohlo očekávat uzdravení, sedí tu plno lidí, kteří na ně čekají. Starobylá pohanská pověst mluví o tom, že kdo vstoupí první do vod, když se začne voda vířit, ten bude uzdraven.

Drzý rozhovor

Ježíš se na tomto pochybném místě objeví a osloví nemocného: „Chceš být zdrav?“

Tedy bychom čekali jasnou odpověď. „Ano, přeju si to z celého srdce.“ Ale tady bych chtěl, abyste začali číst tento příběh se mnou jako příběh podvodníka, který je spíš nemocen jaksi uvnitř.

Muž řekne: „Není nikdo, kdo by zvedl moje lože.“ Ježíš mu odsekne: „Tak si je zvedni sám!“ To je celkem drzé – pomoz si sám...

Podezřelé odcházení

Muž vstane a odchází. Divné je, že neděkuje. Další zvláštnost je, že tohle uzdravení nevyvolá pozdvižení. Lidi nechválí Hospodina. Nikdo kolem nezasne! Vždyť ho tam museli léta vidět a on najednou odchází a nikdo z kamarádů nemocných nereaguje.

Celé to vypadá podezřele. Klidně bych řekl, že ho Ježíš prokoukl. „Přestaň si hrát na nemocného!“

Muž odchází, možná v duch nadává: „To je tedy den! Myslel jsem, že něco vyžebrám, a tenhle se mnou takhle vyběhl!“ Prochází kolem

morálních policistů, kteří hlídají dodržování náboženských předpisů. „Pane, tohle se nesmí! Nošení lůžka ve svátečný den je zakázáno!“

„Ještě potkat tyhle mi chybělo!“ pokračuje muž v duchu a pak odpoví hodně zvláště. „To ne já! To mně přikázal nějaký chlápek u rybníka. A ani nevím, kdo to byl.“

Znovu setkání s Ježíšem

Tady by mohl příběh končit. Ježíš však ještě jednou vyhledá toho člověka a přichází s napomenutím, s výhrůžkou: „Hele, ty syčáku! Dej si bacha!“

Avíte, co pak udělá ten muž? Padne na kolena a vyzná hříchy, řekne: „Pane, vidím, že jsi prorok.“

Ale zároveň jedná jako muž, jehož pýcha byla právě zraněna, jde a Ježíše udá. Oznámi Židům, že je to Ježíš, kdo ho uzdravil. A proto Židé začali Ježíše pronásledovat – že takové věci dělal v sobotu. (J 5,15–16)

Závěr

To je důvod, proč bych já klidně řekl, že je to příběh o neuzdravení člověka. Jsou totiž také nemoci charakteru, pokřivení vnitřního člověka, a to se uzdravuje těžce. Na otázku: „Chceš být zdrav?“ není snadné prostě odpovědět „Ano, Pane, uzdrav mě!“ Čím hlubší část naší bytosti má být uzdravena, tím těžší je přitakat.

To přitakání vlastnímu uzdravení se děje vždy v prostoru svobody. Jediné svobodné přijetí zodpovědnosti za vlastní život vytváří podmínky pro milost, kterou vstupuje do našich životů Bůh. A vstupuje vždy s pozváním vstát a chodit po vlastních nohou, je to však od něho darováno.

Maroš Klačko

Zázraky se dějí každý den. I ve vědě

„Lidé si dobře uvědomují, že jsou před námi věci, na které jedinec nestačí,“ říká profesor z matfyzu

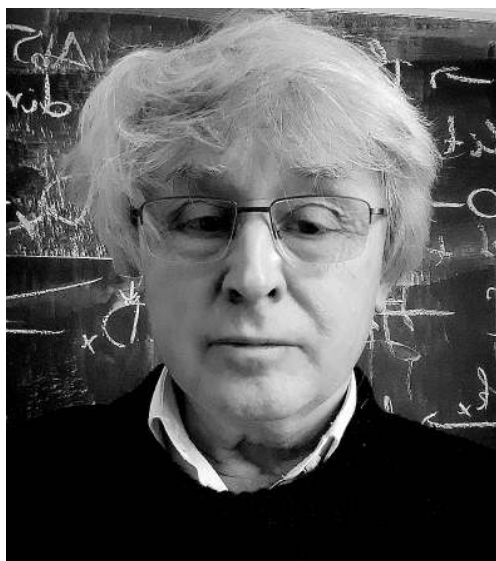
Profesor RNDr. Jan Trlifaj je rodilý Pražan. Vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu UK, jeho zájem a nadání tímto směrem byly ale znát o hodně dříve; už na základní škole v Karlíně chodil do experimentální matematické třídy, a právě tohle období ovlivnilo jeho budoucí zájmy snad nejvíc.

Po vysoké škole, po povinné roční vojenské službě a po stáži na MFF začal pracovat ve Výzkumném ústavu matematických strojů, který sídlil v pověstném věžáku v pražských Vokovicích a byl znám tím, že v něm pracovala řada režimu nepohodlných vědců – Jan Sokol, Aleš Drápal, Pavel Čížinský... Poměry v ústavu byly mnohem lepší než na vysokých školách, snad i proto, že softwaru a hardwaru tenkrát ještě moc lidí nerozumělo a vývoj vlastních počítačů v ČR byl přitom považován za důležitý.

I počítačové tiskárny byly tenkrát úzký profil, v listopadu 89, v tom prvním divokém revolučním týdnu, na nich ve Vokovicích ve velkém tiskly letáky pro stávkující studenty.

Od roku 1990 až doteď je Jan Trlifaj zaměstnán na MFF, od roku 12 do roku 20 tam působil jako proděkan pro vědu a zahraniční styky.

Jan je katolického vyznání, s ženou Kateřinou má pět dětí a zatím šest vnoučat.

Věděl jsi od dětství, že tě matematika přitahuje? Myslíš, že jsi měl talent?

Otec byl teoretický fyzik. Já jsem se o matematiku a fyziku zajímal od mala, později jsem se účastnil i různých olympiád; ale pro matematiku jsem se rozhodl až před vysokou, tehdy jsem zúčastnil i mezinárodní matematické olympiády. Důležité pro mě bylo, že jsem od šesté třídy chodil do experimentální matematické třídy na Lyčkově náměstí v Karlíně. Matematické problémy se tam řešily ve skupinách, to bylo tenkrát něco nevídaného, však to taky bylo kolem roku 1968. Úžasná atmosféra, moc zajímavá společnost. S výukou na gymnáziu v době normalizace, která následovala, se to nedalo srovnat!

Téma čísla se týká vztahu vědy a víry. V naší společnosti, aspoň v určité části,

pořád mezi vědou a vírou existuje jistý protiklad. Když jsem já jako studentka začínala chodit do kostela, můj táta, kterého to děsilo, používal argument, jak se něčemu takovému může oddat člověk vysokoškolsky vzdělaný. Hodně o tom psával i Marek Vácha – lidé se ho ptali, jak může být kněz a přitom přírodovědec. Nepotkáváš se s tím na svém pracovišti i ty?

Vůbec ne; u nás je to spíš naopak. Tady jsou evangelíci, katolíci... Řekl bych, že čím vyšší úroveň, tím menší je tohle problém. Vždyť kolik je slavných vědců, kteří byli třeba ortodoxní Židé! Jistě, je velká skupina renomovaných vědců, kteří věřící nejsou, ale já jsem přesvědčen, že víra a věda nejsou v rozporu. Militantní ‚vědecký‘ ateismus se mi spíš jeví jako relikvium komunismu. Jestli není dokonce ještě staršího data a komunismus jej jen institucionalizoval. I když na fakultě je pár starších fyziků, kteří tenhle pohled mají, ale je to spíš vzácné.

Podle Marka Váchy to zas tak vzácné není.

Asi se to liší mezi obory, mezi darwinovskými přírodovědci je situace možná jiná. A matematika není čistě přírodní věda. Já proti darwinismu nic nemám, rozhodně nejsem zastáncem kreacionismu nebo tzv. inteligentního designu. Mám však hodně proti ‚sociálnímu darwinismu‘ – pojetí, které je s křesťanstvím neslučitelné, kde silnější likviduje slabšího, následně i s interpretací rasistickou nebo nacionalistickou. Dnes dopady tohoto pojetí vidíme na barbarské ruské agresi na Ukrajině.

Souhlasil bys s tezí, že stoupá počet těch, kteří vědě nedůvěřují? Tuhle jsem četla článek od Jiřího Grygara, ve kterém píše, že přibývá lidí, kteří věří, že země je placatá.

Nevim, jestli jich přímo přibývá, ale je pravda, kupodivu, že i v akademické sféře člověk slyší leccos. Nejde možná ani tolik o nedůvěru k vědě,

jako spíš o příklon k jejím okrajovým nebo překonaným proudům. A rozhodně se to netýká jen méně vzdělaných: V případě covidu jsou ukázkou výroky bývalého rektora UK Zimy (sám přitom na covid málem zemřel), ke kterým pocítila nutnost vyjádřit se neobvykle kriticky i vědecká rada Přírodovědecké fakulty UK. A co se opravdu nedá vysvětlit – jak se z těch antiverů doslova přes noc stali putinovci.

Isaac Newton říkal, že svět je hodinový stroj a ten má, musí mít svého hodináře. To je Bůh. O generaci později už zbyl jen ten hodinový stroj, hodinář zmizel. Věda se ocitla v odkouzleném světě.

Já to v matematickém světě takhle nevidím. Ale jak už jsem říkal – matematika není tak úplně přírodní věda. Dnes je jedna z nejživějších ►

částí matematiky spojena s informatikou, s problémy týkajícími se složitosti výpočtů, neuronových sítí apod. Týká se algoritmů, s přírodou přímo nesouvisí.

A že by se dala matematicky vyvrátit existence Boží, to si dnes asi nikdo nemyslí, na druhou stranu středověké „důkazy“ Boží existence i jejich novodobější varianty jsou spíše pozoruhodné intelektuální výkony, dokazující vlastnosti různých formálních systémů, než něco, co by našince obrátilo na víru.

Scientisti přece tvrdí, že věda odpoví na všechno, Boha nepotřebuje. Pro „tajemství“ tam není místo.

Což je ale silně omezený pohled. Ve vědě samozřejmě místo pro tajemství je. Už třeba samotný

vznik vesmíru: Podle dnes všeobecně uznávané fyzikální teorie vznikl tzv. velkým třeskem, ale proč právě tímto způsobem? Nebo tu máme malé každodenní zázraky – transformaci housenky v motýla, krásnou květinu, která vyroste z malého semínka – ten proces lze sice racionálně dobře popsat, ale už mnohem hůře vysvětlit.

A v matematice je tajemstvím opředené leccos, jsou tu zásadní, dlouho neřešené věci, nejznámější jsou dnes „mileniové problémy“, z nichž některé jsou starší než 100 let. Řešení významného problému obvykle vede k vzniku celé nové oblasti matematiky, ale zároveň často otvírá nové zajímavé problémy. I při jejich řešení se dějí malé „zázraky“: nečekaný nápad, objev nečekané souvislosti aj. Ano, cílem je tajemství odkrýt, problém vyřešit, není to ale iracionální postup, klíčové je rozum. Ostatně i pojetí křesťanství, které nevyužívá rozum, není podle mě v pořádku.

A co to je, ten mileniový problém?

Mileniové problémy stanovil v r. 2000 americký Clayův matematický institut a na řešení každého z nich vypsál odměnu milión dolarů. Je jich celkem sedm, jen jeden z nich je už vyřešen, důkaz tzv. Poicareho hypotézy. Ten provedl podivínský ruský matematik Perelman. Odměnu ovšem odmítl, stejně jako Fieldsovu medaili (což je v matematice něco jako Nobelova cena).

Dá se mezi matematiky mluvit o pokoře?

Určitě. Zrovna ty mileniové problémy o tom svědčí. Lidé si dobře uvědomují, že jsou před námi věci, na které jedinec nestačí. A také už dávno platí, že ani sebelepší matematik nepostihne celý svůj obor, to už dnes není možné.

Jak se díváš na etiku? Přírodní vědy podle Marka Váchy zkoumají svět, konstatují, že „něco je tak a tak“. Etika zkoumá, co by „být mělo“. Ale není tím pádem měřitelná.

Ve vědě se něco objeví, dokáže, a podstatné je, že to je opakovatelné, a tedy ověřitelné. Etika má pro vědu velký význam, dává jí rámec, ve kterém se má odehrávat. Zakazuje plagiátorství, nekorektní postupy a jejich zakrývání, např. manipulaci s daty v experimentech, apod. Což se občas děje i ve významných laboratořích.

Můžeš říct příklad?

V roce 2019 byl velký skandál v týmu prof. Zbořila z Univerzity Palackého v Olomouci, šlo o fabrikaci dat v experimentech.

Etika je v matematice především věc poctivosti. Při rozsahu vědeckého výzkumu a jeho dopadu na život společnosti se dnes ve vědecké práci bere velmi vážně. Existují různé etické komise, já sám jsem člen etické komise Evropské matematické společnosti, několikrát za rok nějaký případ řešíme.

Proč je vůbec matematika pro žáky a studenty postrach? A co si myslíš o diskutované povinné maturitě?

Je pravda, že matematika vyžaduje specifický typ myšlení, nejde tu primárně o znalosti, nedá se „našprtat“. Část problému je v tom, že se matematika špatně učí – já jsem v tomhle směru měl, jak už jsem zmínil, štěstí.

Maturita z matematiky by podle mého názoru povinná být měla, právě kvůli osvojení toho specifického typu myšlení, ale ve více úrovních, podle zaměření studia.

Co se tobě vlastně na matematice líbí?

Asi hlavně to, jak jsou ty matematické teorie a velké výsledky elegantní. Pro příklad: Lidé se po staletí snažili řešit polynomiální rovnice, a pak se ukázalo, že od nějakého stupně výš to zkrátka obecně nejde. Žádnou metodou. A proč to nejde, to jednoduše vysvětluje jedna velmi elegantní algebraická teorie.

A pak – matematika je jádro řady jiných oborů. Je to základ.

Jana Plíšková,

foto: archiv respondenta

VĚDA A BŮH

Přírodní vědy ve světle Božím

Bůh je nad představou, kterou si o něm učiníme na základě vědeckého poznání

Přírodní vědy hrají nepochybně v naší západní (euroatlantické) civilizaci význačnou roli, jejíž základy spolu s řeckým filosofickým a římským právním myšlením podstatně formovalo křesťanství. Stěží najdeme na Zemi další civilizaci, v jejímž vývoji hrají přírodní vědy obdobnou roli, ale která by neměla základ s výrazným křesťanským podílem.

Křesťanství (či spíše celá židovsko-křesťanská tradice) skutečně v historii ke konstituování přírodních věd významně přispělo. Východiskem k tomu byl nepochybně pohled na svět a vesmír jako na dílo nekonečně dobrého a moudrého Stvořitele. To již znamená, že svět přírody musí být dobrý, je to dílo Boží, ale sám o sobě nemá božskou podstatu, jež by mohla být cílem modloslužebného uctívání. ►

Autonomní světy

Biblická tradice spatřuje v člověku nositele poslání být aktivní a odpovědný správce celku stvoření. V tomto světle se tedy příroda jeví jako v zásadě poznatelná, samo její poznání je ve svém principu dobré a je člověku uloženo jako součást jeho úkolu být Božím obrazem. Takto sice neříkáme nic nového, právě uvedené myšlenky již byly nesčetněkrát vysloveny a při nejrůznějších příležitostech prezentovány a vysvětleny, rozhodně však neškodí, připomeneme-li si je i zde. Světy křesťanské víry a přírodovědného poznání jsou tedy zakotveny přímo v tradici naší civilizace, ale je nutno si uvědomit, že jde o dvě autonomní oblasti lidského myšlení a poznání. Opět nebudeme originální, připomeneme-li, že přírodní vědy kladou otázku „Jak?“. Jak hmotný svět přírody technicky funguje? Zatímco otázka „Proč?“, otázka po smyslu existence vesmíru, přírody i člověka, je již objektivně zcela mimo oblast jejich kompetence. Taková otázka patří již do sféry transcendence, do oblasti filosofie, náboženství, v našem historickém a kulturním kontextu pak především do světa křesťanské víry.

Věda a víra inspirativně

Autonomii vědeckého a náboženského poznání je dnes třeba brát opravdu vážně. O profesní kvalitě vědce nerozhoduje, je-li věřící, nebo ateista, podobně duchovní kvalita křesťana nezávisí na tom, nakolik se mu dostává poznání na poli přírodních věd. Velká část dnešních přírodovědců filosoficky zastává jistý druh agnosticizmu, tzn. že přírodovědné bádání ve smyslu jak svět přírody funguje, je plně uspokojuje a naplňuje, zatímco přesahující otázku po smyslu existence světa již necítí jako důležitou. Nejsou pak ateisty v pravém smyslu slova, ale vlastně a-teisty. Boha ideologicky nepopírají, ale nijak se o něho nezajímají. Příkladem takového postoje může být např. nedávno zesnulý známý teoretický fyzik Stephen Hawking. Jejich postoj ke křesťanské víře odpovídá spíše zdvořilému nezájmu než bojovnému odporu. Nelze však popírat, že

bojovně programoví ateisté dawkinsovského ražení se dnes mezi vědci též vyskytují, ale dojem, že do jejich tábora patří téměř každý nevěřící vědec, by zřejmě byl mylný. Nakonec nám zbývá skupina vědců, kteří překračují čistě metodologický rámec přírodních věd a klade-ním otázky po smyslu existence svojí vlastní i existence celého hmotného světa vstupují do oblasti transcendence. Toto překročení je však jejich osobním poznáním a rozhodnutím, nevyplyvá nijak z vlastní přírodovědné metodologie. Z právě uvedeného je snad zřejmé, co představuje autonomie vědeckého poznání světa a křesťanské víry. Obě tyto oblasti lidského poznání se však zřejmě mohou v řadě ohledů vzájemně inspirovat. V obou je nepochybně zásadní existence řádu a poctivé hledání pravdy.

Dvojitá pravda, jedny dveře

Pravda v náboženském smyslu má ovšem absolutní (zjevenou) povahu, ve vědě se spíše hledá pravda v relativním smyslu, která je spolu s rozvíjejícím se vědeckým poznáním stále modifikována a doplňována. V obou případech však jde o něco, co nás bytostně přesahuje a co nutno se zdravou pokorou respektovat. Pro věřícího vědce je věda zpravidla zdroj inspirace pro jeho víru a svým způsobem může velmi dobře představovat jakoby pomyslnou knihu o Stvořiteli na základě popisu jeho díla. Pokud bychom chtěli právě řečené nějak shrnout, můžeme si autonomní oblasti přírodních věd a křesťanské víry představit jako dvě samostatné místnosti, mezi nimiž jsou otevřené dveře. Obě místnosti jsou určeny k uspokojování našich potřeb, ale každá jiným způsobem. Vstoupit z první místnosti do druhé není automatické ani nějak nařízené, je to věc svobodného rozhodnutí. Důležitá je však ještě jedna věc. Každá z těchto dvou místností má svoje specifické zařízení a vybavení. Lze přecházet z jedné do druhé, ale bylo by velmi nebezpečné a riskantní porušení řádu, kdybychom si osobovali právo toto zařízení a vybavení mezi místnostmi svévolně přenášet. Přírodní vědy na

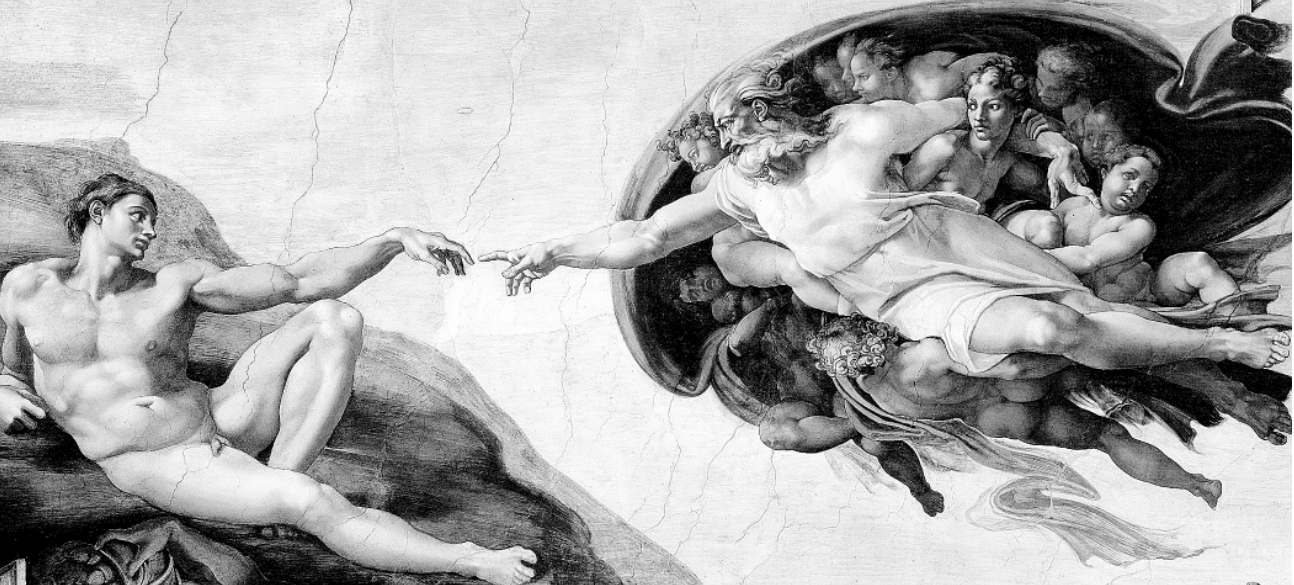
jedné straně a racionální reflexe náboženské víry v podobě filosofie a teologie na straně druhé mají svoje metodologické postupy, které nelze zaměňovat, nechceme-li porušovat řád a přispívat k vytváření myšlenkového chaosu. Názor, že přírodní vědy nakonec vyvrátí existenci Boha, se zřejmě ukázal jako neopodstatněný, přímo naivní. I kdyby přírodní vědy jednou dokázaly plně objasnit všechny podrobnosti technického fungování přírody (hmotného světa, vesmíru) tím, že by nakonec dospěly k nějaké obecné tzv. teorii všeho, což se mimochodem dnes považuje za velmi nepravděpodobné, nevyřeší se tím otázka smyslu existence vesmíru, která principiálně zůstává vně oblasti jejich kompetence.

*vyobrazení Krista jako geometra ve vídeňském
manuskriptu ze 13. stol.*

Bůh bez důkazů

Na druhé straně však i dnes existují prostí věřící, kteří doufají, že přírodní vědy existenci Boha jednou objektivně dokážou. I to je však názor zcela naivní a pro víru nakonec nebezpečný. Pokud by Bůh byl přírodními vědami v principu dokazatelný, znamenalo by to, že není nejvyšší a zcela suverénním bytím, neboť určitým způsobem podléhá přírodovědným principům, jež ho přesahují. Takový Bůh by evidentně nebyl slučitelný s křesťanskou vírou a zřejmě by se vymykal jakékoli zdravé náboženské logice. Přírodní vědy jsou neustále se vyvíjejícím přirozeným poznáním. V jejich historickém vývoji nalézáme i tzv. změny paradigmatu, tj. případy, kdy dosavadní vědecké představy jsou vyvráceny, dochází k jejich tzv. falzifikaci a jsou nahrazeny teoriemi novými. Pokud by však na vyvrácené vědecké představy byly nerozumně, jakýmiisi krátkými spojeními navázány teologické koncepty, nebo dokonce domnělé opory křesťanské víry, může ve společnosti dojít k těžkým světonázorovým problémům. Zkusme si to krátce ukázat na obecně známém příkladu: Ptolemaiovský model vesmíru fungoval na konci starověku a ve středověku jako legitimní vědecká hypotéza. Vysvětloval tehdy známá astronomická pozorování, neměl v sobě vnitřní rozpory a do jisté doby nebyla známa žádná fakta, která by mu odporovala. Připomeňme si v rychlosti podobu tohoto modelu: Ve středu se nalézá nepohyblivá Země a kolem ní existuje osm průhledných otáčejících se sfér. Jde o sféry Měsíce, Slunce, tehdy známých pěti planet (Merkur, Venuše, Mars, Jupiter, Saturn) a posléze o tzv. osmou sféru, na níž se v podobě světél nalézají hvězdy. Na půdě dobové středověké křesťanské teologie pak vzniklo zásadní navázání na tento model vesmíru. Země, na níž Bůh stvořil člověka jako svůj obraz, na níž se Bůh sám vtělil do lidské existence a kde se odehrály celé dějiny spásy, se logicky zdála být středem vesmíru. Představa Boha jako suveréna malého vesmíru, tvořeného fakticky pouze jednou sluneční soustavou, byla jistě nepřiliš náročná a vše do ní formálně ►

Michelangelo: Stvoření Adama (kol. 1508)

logicky zapadalo. Rostoucí vědecké poznání však ptolemaiovský pohled na vesmír již na počátku novověku zcela vyvrátilo a dospělo k přesvědčení, velmi zjednodušeně řečeno, že skutečný vesmír je vůči ptolemaiovskému modelu nesrovnatelně víc přesahující.

Zbytečný konflikt

Teologie se však s navázáním svých dobově podmíněných představ na vědecky již dokonale překonaný model vesmíru dostala do těžké krize. Uvědomíme si to jako upozornění na nebezpečí, navážeme-li podstatu křesťanské víry na proměnné vědecké koncepty. Byl právě zmíněný novověký konflikt mezi vědou a dobovým teologickým vyjádřením křesťanské víry nutný? Máme velmi dobrý důvod k názoru, že nikoli. Významným představitelem pozdní středověké scholastiky, bohužel oficiálně církevně poněkud upozadovaným, byl františkán Duns Scotus (1266–1308), jenž velice zdůrazňoval suverénní Boží svobodu. Dle jeho tvrzení Bůh stvořil

svět tak, jak se rozhodl ve své absolutní svobodě. Mohl stejně dobře stvořit i svět jiný (světy jiné), kdyby se tak rozhodl. Odtud okamžitě plyne, že skutečný Bůh je dokonale a nekonečně nad jakoukoli představou, kterou si o něm učiníme třeba na základě dobově omezeného vědeckého poznání. Ztráta vědecké představy o geocentricnosti našeho pohledu na vesmír pak v dané době nemusela být pro tehdejší teologické představy tak destruktivní, jako se bohužel na počátku novověku stalo. Jsme-li tak šťastni, že máme křesťanskou víru, neobávějme se vědeckého poznání, spíše se inspirujme přírodními vědami jako symbolickou knihou o působnosti Stvořitele. Budme však přitom opatrní, abychom mezi oblastmi vědy a víry nevytvářeli nelegitimní krátká spojení, např. tím, že bychom na Boží transcendenci metodicky nahlíželi obdobně jako na přírodovědnou skutečnost.

Jan Bednář, foto: wikipedia.cz

Autor je profesor meteorologie na MFF UK.

Lékařská pomoc jako služba bližnímu. Armáda spásy poskytuje ošetření přímo na ulici

Ošetřenka má zajistit zdravotní péči potřebným

Armáda spásy během let své práce zaregistrovala stále rostoucí potřebu přizpůsobené zdravotní péče o lidi bez domova. Tato skupina obyvatel totiž oproti běžné populaci vykazuje zhoršený zdravotní stav, zároveň ale naráží na bariéry ze strany běžných zdravotnických zařízení, a tím nedostupnost adekvátní zdravotní péče. Proto Armáda spásy zahajuje novou kampaň s názvem Ošetřenka. Jedná se o poukaz v hodnotě 250 Kč, díky kterému je možné člověku bez domova zajistit ošetření v ordinaci praktického lékaře Armády spásy.

„Díky jedné Ošetřence můžeme pacienta vyšetřit a vystavit mu lékařský posudek, zdravotní průkaz, vypsát posudek do domova pro seniory a další služby. Můžeme mu ošetřit rány, ať již akutní, či chronické, a to různého rozsahu. Můžeme vyšetřit a léčit nepojištěného pacienta s akutními běžnými potížemi. Můžeme uhradit doplatek za léky, udělat základní gynekologické poradenství či provést těhotenský test nebo screening pohlavně přenosných chorob rychlotestem. Díky dvěma Ošetřenkám pak můžeme provádět preventivní prohlídky, laboratorní vyšetření nepojištěného pacienta či předoperační vyšetření. Díky pěti až deseti Ošetřenkám můžeme ošetřit hygienicky zanedbaného pacienta, napadeného parazity, či vyšetřit a léčit nepojištěného pacienta se závažnými zdravot-

ními problémy, jako je například podezření na onkologické onemocnění, cukrovka a další,“ říká MUDr. Andrea Pekárková, lékařka Armády spásy.

Lidé bez domova nejčastěji trpí kožními chorobami, nemocemi horních cest dýchacích či různými přenosnými chorobami. Častý je i výskyt psychiatrických onemocnění, která jsou u této skupiny obyvatel vysoko nad republikovým průměrem.

Přístav pro nemocné

Armáda spásy se dlouhodobě snaží snižovat bariéry v přístupu ke zdravotní péči pro osoby bez přístřeší; v terénu probíhá základní zdravotní poradenství, první pomoc, příprava pacienta na vstup do zdravotnického zařízení a asistence při naplňování diagnosticko-léčebného procesu. Jednou z klíčových odpovědí na potřebu zdravotní péče osob bez domova byl vznik specifických ordinací praktického lékaře. Na začátku roku 2018 byla otevřena „ordinace pro chudé“ v Ostra- ►

vě, na začátku roku 2022 v Praze a usilujeme o otevření ordinace i v Brně. Domovy Přístav jsou pak odpověď Armády spásy na potřebu dlouhodobé zdravotně-sociální stabilizace seniorů na ulici nebo osob bez přístřeší s tělesným i duševním handicapem.

„Čelíme dlouhodobému problému, který spočívá v nedostatku lékařů. V tomto ohledu je zásadním problémem mimo jiné i financování zdravotního personálu v sociálních službách. Netýká se to tedy pouze lékařů, ale i zdravotních sester, kterých máme například v Praze ve službě Přístav také nedostatek,“ hodnotí Jan František Krupa, národní ředitel sociálních služeb Armády spásy.

Ordinace pro chudé je určena především osobám bez domova, sociálně vyloučeným menšinám, ale i osamělým seniorům či klientům azylových domů. Je to centrum, kam mohou odeslat pacienti jiná zdravotnická zařízení, která na ně nejsou připravena, například kvůli absenci dokladů, nedostatečné osobní hygieně či problémům se zdravotním pojištěním.

Ordinace pro chudé v Praze poskytla od začátku letošního roku do poloviny května zdravotní služby celkem 430 osobám, mnohým z nich opakovaně. Průměrně zde ošetří 15 osob za den. V Ostravě tato ordinace pak poskytla do poloviny května letošního roku zdravotní služby celkem 2013 osobám a ošetří průměrně 30 lidí denně.

Ordinace pro chudé chce především zajistit dostupnost a vytvořit možnost zdravotní péče pro osoby bez domova. Důraz je kladen na zajištění ambulantní zdravotní péče, která je přizpůsobena specifickým potřebám těchto lidí v oblasti fyzického i duševního zdraví. I v této snaze může veřejnost Armádě spásy pomoci na www.osetrenka.cz.

Panu M. zachránila Ošetřenka život. Lékaři mu odhalili nádor páteře

Pan M., který bydlí v zahradním domku, byl navštíven terénními pracovníky. Při pohovoru

s ním vyšlo najevo, že má potíže v zádové části. Při bližším prohlédnutí bylo zjištěno, že se jedná o absces a pan M. byl odeslán na chirurgickou ambulanci. Zjistilo se, že se jedná o nádor kříže a kostrče. Pan M. byl okamžitě objednan k hospitalizaci, podstoupil ozařování a po jeho ukončení byl propuštěn do domácího ošetření. V tomto období dojížděla lékařka a zdravotní sestra za klientem domů. Díky spolupráci ordinace a terénních pracovníků mu byly pravidelně dováženy potraviny ze sbírky potravin, pomáhalo se mu s praním prádla, prováděly se odběry krve, převazy apod.

Jeho stav byl stabilizován až do jedné z dalších návštěv lékařky a sestry, když byla zjištěna v obou nohách tromboflebitida (zánětlivé onemocnění žil). Pan M. byl okamžitě odeslán sanitkou do nemocnice. Po hospitalizaci se opět vrátil do domácího ošetřování, které mu bylo zajištěno naší ambulancí.

Na poslední kontrole, na kterou už přišel sám, jsme byli velice mile překvapeni, jak přibral na váze a jak dobře vypadá. Pan M. má před sebou ještě dlouhou cestu, ale z nejhoršího už je venku a nezbývá než věřit, že vše dobře dopadne.

Tereza Melišová, Armáda spásy ČR,
foto: osetrenka.cz

OTÁZKA NA TĚLO

Kde se vaše víra potkává s rozumem?

V práci. Učím na ETF systematickou teologii (věrouku), takže mám přímo profesně za úkol osvětlovat víru pomocí rozumu a rozum pomocí víry. I v mé vlastní víře hraje rozum velmi důležitou roli. Ale popravdě mám někdy obavu, aby toho rozumu a rozumování nebylo až příliš.

Petr Gallus, teolog a pedagog ETF UK

V mé duši. I když evangelíci se prý slova duše trochu bojí. Zabývám se divadlem a nikdy jsem v umění neměl rád, když se emoce a rozum příliš oddělují, nebo dokonce staví proti sobě. Myslím, že když se snažíme správně kultivovat své citové prožívání, měli bychom tím rozvíjet i svůj rozum. A naopak. Teatrolog Vostrý říká: „Myslet a cítit není tak daleko od sebe.“ S vírou to vnímám podobně, nestojí proti rozumu ani někde mimo něj. Rozum pracuje ve víře a pro víru, stejně jako láska. Věřit a myslet taky není tak daleko od sebe.

Tomáš Trumpeš, novinář a divadelník

Všude, jedno se bez druhého neobejde. Víra bez rozumu sklouzává k bláznivé pověře, rozum bez víry k chladné vyprázdněnosti. Bývají spolu i v napětí, to však učí pokoře. Důvěřovat Bohu neznamena skočit na špek kdejaké fantazii („buďte obezřetní“, „všecko zkoumejte“), přesto nás Kristus volá k následování i navzdory našemu rozumování. Přál bych si, abych svou kritičností a skepsí příliš nebránil Božímu působení ve svém životě, a nepřeslechl tak jeho tiché volání k dalším krůčkům i krokům víry.

Karel Pacovský, historik a student teologie

Odpovím otázkou – proč by se nepotkávala? A kde přesně, na tom myslím nesejde. Copak

se jedno druhému přičítá? Zamlada jsem slychala – „Jak může věřit člověk vysokoškolsky vzdělaný?!“ Ano, kupodivu může. Když totiž ten rozum bral, začalo mu docházet, že věc bude složitější, než ho učili ve škole, že svět nejspíš nebude jen tak nahodile uplácán. Ta „rozumná víra“ ho uchvátila a už se jí nezbavil. Rozum může víru s klidem notně podepřít. Právě tomu paradoxně věřme.

Jana Plíšková, redaktorka

Osobně si nedokážu představit věnovat se vědě a nevěřit v Boha. Pokud se podívám na svoji motivaci zkoumat svět a vymýšlet cesty, jak zlepšit život ostatním, je postavena na víře. Bez ní bych se daleko nedostal a především to už dávno vzdal. Zkoumám svět očima věřícího s pomocí nástrojů experimentální biologie, a už to ani neumím jinak. Přírodní vědy si bez víry vystačí, tam je potřeba dbát na tvrdá data. Ale když něco nového zkoumám, potřebuji věřit a neúnavně pokračovat cestou pravdy, které věřím. Ostatně můj velký vzor je Gregor Mendel – kněz a zároveň největší český vědec všech dob.

Matěj Příkrýl, student biologie a genetiky

Těžko uchopitelná otázka. Myslím, že většinou se ve mně potkávají dost smířlivě, v mnoha situacích, které jsem schopna nahlédnout vírou i rozumem zároveň. Jako když mám současně kontaktní čočky, díky kterým vidím ostře, i sluneční brýle, které moje citlivé oči chrání před příliš ostrým světlem. Někdy ale takzvané hlava věci nebere. A pak se potřebuju opřít jen a jen o víru, o naději. Stává se mi to leckdy, když někdo zemře a smysl věcí je najednou hodně křehký.

Saša Jacobea, farářka v Praze-Dejvicích

ARO

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 31. 5. a 14. 6. vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volbu farářů – Evy Šormové v Ochranovském sboru při ČCE v Praze, Idy Tenglerové ve sborech v Olešnici a v Prosetíně a Daniely Zapletalové Grollové ve sboru ve Volyni, Jakuba Pavlúse ve sboru v Šumperku, Davida Balcara ve sboru v Praze 1 – Novém Městě, Tomáše Trusiny a Dalibora Antalíka ve sboru v Praze 1 – Starém Městě.
- SR pověřila Jakuba Hálu službou nemocničního kaplana v Městské nemocnici v Jilemnici, Vendulu Glancovou vyslala do kaplanské služby na adiktologické klinice VFN a Viktora Žárského pověřila dobrovolnickou službou ve Vazební věznici Praha-Pankrác.
- SR jmenovala Pavla Kaluse koordinátorem supervize v ČCE, a to na dobu pěti let.
- SR pověřila Kateřinu Rybárikovou, aby zastupovala ČCE ve správní radě Brněnské tiskové misie.
- SR udělila Magdaléně Trgalové dlouhodobé studijní volno v termínu od 22. 11. 2022 do 22. 2. 2023 a na toto období pověřila vedením komise pro vikariát a jáhenskou praxi Zvonimíra Šorma.
- SR udělila Štěpánu Maroszovi dlouhodobé studijní volno v termínu od 1. 7. do 31. 8. 2022.
- SR vzala na vědomí rezignaci Daniela Ženatého na funkci předsedy komise

pro přípravu na rozhovor s lidmi z LGBTQ+ komunity a jmenovala předsedou komise Petra Pivoňku.

- SR jmenovala Huga Švece a Jana Lukáše za členy komise pro péči o výpomocné kazatele.
- SR jmenovala Miroslava Maňáka členem správní rady Personálního fondu na další funkční období.
- SR vyslala do jihovýchodní regionální skupiny Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE) Jiřího Šamšulu. Zástupcem ČCE v této skupině byl 25 let Jindřich Halama, který zaslal rezignaci z důvodu věku, SR mu za jeho dosavadní službu děkuje.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Petra Maláče dohodou, děkuje za jeho službu, váží si jeho ochoty i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasila se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře v ČCE.

Pomoc Ukrajině

- SR schválila dar pro Reformovanou křesťanskou církev na Slovensku z prostředků sbírky na Ukrajinu ve výši odpovídající částce 100 000 Kč. Prostředky budou použity na péči o uprchlíky v objektu Borda.

Aktivita

- SR vyhlásila usnesení 4. zasedání 35. synodu ČCE, jak je předložilo předsednictvo synodu.
- SR se setkala s Tomášem Holubem, plzeňským biskupem a předsedou Rady České biskupské konference pro

ekumenismus a mezináboženský dialog.

- SR se podrobně zabývala podobou celocírkevního kurzu pro výpomocné kazatele a dořešením otázky administrativního a organizačního zajištění a financování kurzu, který bude zahájen v říjnu t. r.
- SR schválila grantové výzvy pro diakonické, rozvojové a ekologické projekty na rok 2023 dle návrhu grantové komise.
- SR se podrobně zabývala analýzou dopadů zvyšování cen energií na hospodaření sborů, včetně návrhů možných opatření na úrovni povšechného sboru. Uložila si ve spolupráci se seniorátními výbory identifikovat potenciálně nejohroženější farní sbory a duchovenské pracovníky a dále připravit možná obecná doporučení pro farní sbory.
- SR schválila změnu názvu oddělení fundraisingu ústřední církevní kanceláře na „projektové oddělení“.
- SR delegovala zástupce ČCE do komisí a pracovních skupin Ekumenické rady církví na další období (tedy do r. 2024).
- SR vzala na vědomí zprávu Adama Csukáse, který se zúčastnil konference ve švýcarském Fribourgu na téma „srovnání církevních zřízení reformovaných církví“.
- SR vzala na vědomí zprávu Daniely Hamrové ze slavnostního rozloučení s dlouholetým spolupracovníkem ekumenického oddělení Zemského církevního úřadu v Bavorsku Heinzem Dunkenbergem Kellermannem v Josefstalu, který odchází do penze.
- SR vzala na vědomí zprávu Pavla Šebesty z návštěv krajanských sborů v Srbsku a v Rumunsku. Na základě jeho doporučení uvolnila 21 tis. Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci

na nutné opravy ve sboru ve Velikém Središti.

- SR na základě souhlasu synodu vyhlásila výběrové řízení na správce investičních fondů ČCE formou přímého oslovení vytipovaných finančních institucí.
- SR se zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a přípravou ekumenických setkání a dalších akcí s tuzemskými i zahraničními partnery.

Hof

NOVÝ ZPĚVNÍK

Církev oficiálně přivítala nový evangelický zpěvník

Českobratrská církev evangelická má po více než 40 letech nový zpěvník. Slavnostní svatodušní bohoslužby s poděkováním všem, kdo se na přípravách nového zpěvníku podíleli, a s přímluvami za to, aby se stal dobrým nástrojem církvi i jednotlivcům, se konaly v neděli 5. června v pražském farním sboru u Salvátora. Mimo jiné při nich byla předána medaile vděčnosti synodní rady předsedovi tvůrčí skupiny pro přípravu nového zpěvníku Miloslavu Esterlovi. Shromáždění doprovázel pěvecký sbor pod vedením celocírkevního kantora Ladislava Moravetze. Bohoslužby bylo možné sledovat v přímém přenosu, jejich záznam naleznete na youtube (Ecirkev).

Hof

MATERIÁLY

Nová verze katechetického webu

Byla zpřístupněna nová verze webu katecheze.evangnet.cz. Zásadní novinkou je zrušení e-shopu. Všechny elektronické publikace a materiály jsou tak nyní ►

k dispozici zdarma. Jednotlivé sekce zůstaly zachovány, měly by však být nyní přehlednější, a na webu se tak lze lépe orientovat.

O dalších dílčích změnách se můžete dočíst v úvodním článku přímo na webu.

Aro

Nedělní škola od září 2022 do června 2024

V následujících dvou letech se budeme v nedělní škole seznamovat s příběhy Starého zákona. Název cyklu je „Dál přece nejedeme sami“.

Jednotlivé úlohy najdete buďto na internetu, nebo v příručkách, které jsou ke stažení. Tyto příručky vznikly pro roky 2015–2017, možná je doma nebo ve sborech najdete (černé knihy s barevným nápisem...). První díl na období od září 2022 do ledna 2023 má název Od stvoření k Josefovi. V druhém pololetí se seznámíme s příběhy Od Mojžíše k Rút. Odkazy:

katecheze.evangelnet.cz/katechetické-cykly/dal-prece-nejedeme-sami
katecheze.evangelnet.cz/publikace-ov/dal-prece-nejedeme-sami-od-svoreni-k-josefovi-el-prirucka

Za poradní odbor synodní rady ČCE pro práci s dětmi

Lenka Ridzoňová

REKREACE

Ubytování v evangelické církvi

Upozorňujeme na možnost letního ubytování ve sborových objektech ČCE. Řada sborů nabízí prostory přímo uzpůsobené pro rekreaci.

Přehled všech nabídek ubytování včetně dalších informací a kontaktu na správce naleznete zde: ubytovani.evangelnet.cz.

Aro

CÍRKEVNÍ HUDBA

Při slavnostních bohoslužbách byli uvedeni noví kantoři

Slavnostní bohoslužby se konaly 26. června 2022 v evangelickém kostele v Novém Městě na Moravě. Členy synodní rady při nich byli pověřeni ke kantorské službě tito absolventi semináře církevní hudby Evangelické akademie:

- Emílie Adámková
- Štěpánka Cedidlová
- Marta Čablíková
- Tomáš Hejda
- Pavla Hejlová
- Jana Kabrdová
- Marek Peňáz
- Ladislava Pfeferová
- Regina Váchová

Zazněla také vokální a varhanní hudba v podání absolventů SCHEA. Hudební program bohoslužeb sestavil celocírkevní kantor Ladislav Moravetz, vedoucí SCHEA.

Aro

VZDĚLÁVÁNÍ

Webinář pro pracovníky s dětmi a mládeží k prevenci zneužívání v církvi

Dvouhodinový online kurz pro vedoucí letních akcí připravila Českobratrská církev evangelická ve spolupráci se spolkem Někdo ti uvěří. Přednášel P. ThLic. Marek František Drábek, DiS, který se touto problematikou dlouho odborně zabývá.

„Prosím, věnujte tématu zneužívání moci a autority mimořádnou pozornost, kterou si zaslouží. Nesmíme podceňovat a přehlížet jednání, které může ublížit zvláště zranitelným. Abychom dokázali správně vnímat, potřebujeme základní orientaci a vzdělání. V obecném povědomí spíše

převládají mýty, předsudky a slepota. Prosíme statutární představitele farních sborů, aby dbali na plnou informovanost vedoucích svých táborů a jiných aktivit pro děti a mládež. Žádáme proto, aby se tohoto kurzu zúčastnili všichni, komu jsou svěřeny děti na táborech a dalších akcích. Stejně tak doporučujeme, aby se všichni vedoucí prokazatelně předem seznámili s etickým kodexem ČCE pro práci s dětmi a mládeží," vzkázal synodní senior Pavel Pokorný.

Etický kodex ČCE byl schválen synodní radou již v průběhu loňského roku. Závazný je pouze pro události pořádané ústřední církevní kanceláří, pro pobyty dětí a mládeže pořádané sbory ČCE je pak výrazně doporučen. Vedoucím nabízí církev školení, které je upozorní na rizika spojená s výkonem této funkce. Cílem je pomoci vytvářet na evangelických setkáních bezpečné prostředí pro všechny zúčastněné.

Záznam z webináře bude dostupný na youtubeovém kanále ČCE.

Hof

STUDIJNÍ POBYT

Letní akademie „Sola scriptura?“ 5. – 8. září 2022

Naším kazatelům předáváme nabídku Akademie Martina Luthera v Sondershausen v Durynsku. Jde o čtyřdenní seminář, jehož cílem je v historickém kontextu kriticky zhodnotit Lutherovo porozumění Písmu: Jak mají být biblické texty čteny, vykládány a kázány, aby fungovaly jako Boží slovo? Lutherova praxe výkladu Písma vede nejen ke starým způsobům, ale také umožňuje objevovat nové: Písmo jako živý zdroj víry, lásky a naděje.

Jednácím jazykem je němčina, všechny texty budou čteny v moderní němčině.

Pro hosty z diaspory je možnost dotace několika volných míst – v případě zájmu vám dojednáme finanční podmínky.

Podrobnosti k programu zde:

www.luther-akademie.de

Kontaktní osoba: Daniela Hamrová –
ekumena@e-cirkev.cz, t: 224 999 215

ETF

Nový tajemník fakulty

Hospodaření Evangelické teologické fakulty UK bude řídit nový tajemník. Tím se stal Pavel Moskala, Th.D., který ve funkci nahradil Ing. Evu Svobodovou, jež roli tajemnice ETF UK zastávala od roku 2006. Dr. Moskala přináší bohaté zkušenosti, které nabyl během svého působení ve fakultní knihovně, kde pracoval od roku 1997, od roku 2008 pak jako její ředitel.

Aro

KAZATELSKÁ MÍSTA

Sbor v Brně-Husovicích hledá faráře

FS ČCE v Brně-Husovicích hledá od listopadu 2024 nového faráře.

Ve sboru jsou zastoupeny všechny generace a chceme mít sbor, který je otevřen navenek. Úzce spolupracujeme se školou Filipka (Škola příběhem – církevní základní škola) a brněnským střediskem Diakonie ČCE.

Ve sborovém domě můžeme nabídnout zrekonstruovaný farářský byt 4 + 1, další byt 1 + 1, a v případě zájmu i část sborové zahrady.

Chcete-li se o husovickém sboru (i nezávazně) dovědět více, ozvěte se našemu kurátorovi Jaromíru Klimkovi na telefon +420 777 023 578 nebo e-mail klimek@umime.cz, rád vám zašle rozvojový plán sboru.

Střípky ze sborového života najdete i na našem webu <http://www.ccehusovice.cz/>.

Farní sbor v Praze-Jižním Městě hledá faráře

FS ČCE v Praze 4-Jižní Město hledá faráře s možností nástupu od září 2022 nebo dle dohody později.

V souladu s pravidly povolávání kazatelů uvítáme faráře, který bude pečovat o život našeho sboru v oblastech uvedených v „povolávací listině“. Z mnoha činností bychom rádi zdůraznili oživení práce s dětmi a mládeží, sborovou diakonii a široce pojaté vztahy v lokalitě. Náš sbor je malý a v současné době nemáme zastoupeny všechny věkové skupiny. Přesto věříme, že jsme schopni nabídnout živé společenství a budoucímu faráři i ochotné spolupracovníky. Náš sborový dům poskytuje vhodné podmínky jak pro sborový život, tak pro další aktivity. V neposlední řadě také pro bydlení farářské rodiny.

Kurátorka a staršovstvo sboru by uvítali, kdyby zájemci mohli na adresu kurátorky zaslat krátký dopis, v němž uvedou, v čem spatřují své obdarování a zkušenosti, a oblasti, kterými by rádi obohatili život našeho sboru. Velmi se na vás těšíme.

kurátorka: Hana Štěpánková,
hana.stepankova@evangnet.cz

Farní sbor v Chotíněvsi hledá kazatele

Hledáme kazatele sboru. Nabízíme poloviční, případně plný úvazek (v sousedství jsou neobsazené sbory). Byt 3+1 je ve sborovém domě v historickém městě Ústěk. Své odpovědi adresujte na kurátorku sboru: e-mail halova.aja@seznam.cz nebo písemně na adresu FS ČCE Chotíněves, Horní Řepčice 57, 411 45 Ústěk

Farní sbor v Bruntále hledá kazatele

FS ČCE v Bruntále hledá kazatele, který by se ujal sborové práce. K dispozici je byt ve sborovém domě a zázemí stabilního jádra sboru. Požadujeme schopnost tvořivé práce s dětmi a mládeží, misijní zápal a ekumenickou otevřenost. Pro více informací je možno kontaktovat administrátora sboru Vlastislava Stejskala na: vlastislav.stejskal@evangnet.cz

Farní sbor v Letohradě hledá kazatele

FS ČCE v Letohradě hledá kazatele na plný úvazek. Byt 4 + kk k dispozici. Znalost AJ a zkušenost z práce se všemi generacemi vítána. Kontakt: kurátor Václav Skalický, vaclavskalicky@centrum.cz, tel: 721628774

Farní sbor v Ostravě hledá faráře

FS ČCE v Ostravě hledá faráře na uvolněné místo kazatele sboru se schopností a ochotou k týmové práci. Bližší informace u kurátora sboru (tel. 608 004 356). Více informací: ost-rava.evangnet.cz/hledame-farare/

NABÍDKA PRÁCE

Jabok hledá knihovníka

Jabok – Vyšší odborná škola sociálně pedagogická a teologická přijme pracovníka na pozici knihovník v rozsahu 0,6 pracovního úvazku. Nabízíme různorodou práci a kontakt s mladými lidmi v příjemném prostředí v centru Prahy. Požadujeme knihovnické vzdělání nebo praxi v knihovně. Přihlášky do 18. července 2022, nástup možný od 1. září 2022. Informace o výběrovém řízení najdete na webových stránkách Jaboku: jabok.cz/cs/node/1326

Příspěvek k diskusi o stvoření světa

V dávných dobách, kdy křesťané neměli nic lepšího na práci, hádali se o to, kde svět vznikl přímým Božím stvořením, nebo nějak jinak. Nadmíru častou námitkou proti kreacionismu bylo tvrzení, že teorie kreacionistů je – na rozdíl od teorií evolucionistů – nevědecká.

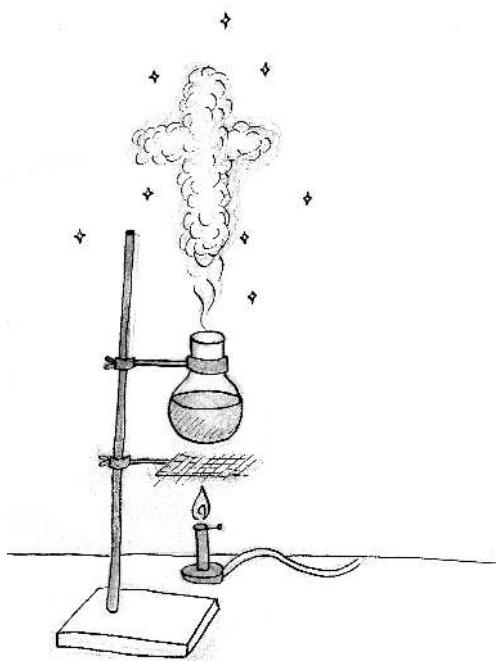
Mým příspěvkem do diskuse je tedy vědecká teorie „velkého biologického třesku“ (dále VBT). Její základní podoba mne napadla těsně před spaním a dokončena byla, než jsem usnul (tedy zhruba za dvě minuty), takže podle toho vypadá, ale přesto jsem ochoten ji do krve hájit jakožto vědeckou. Základem pro mé úvahy byly mně dostupné informace o teorii velkého třesku (dále VT), se kterou se ve svém výkladu budu polemicky vyrovnávat. Ve vzácné shodě společně s vědci hájícími VT totiž i já hájím určité axiomy.

1. Nemá smysl zkoumat, co bylo před VT – tak i VBT. O tom věda není schopna podat žádné informace.

2. VT ve zlomku vteřiny změnil veškeré hmotné jsoucno, které nejprve procházelo velice rychlými změnami a po nějakém čase (v řádu milionů let) je vystřídal plynulý a více či méně rovnoměrný vývoj, trvající dosud. Totéž tvrdím o VBT. Jen s tím rozdílem, že k zásadním změnám docházelo v řádu dní. Stejně jako zastánci VT se i já domnívám, že po této „třeskovitě“ fázi následovala fáze plynulého vývoje, která trvá dosud.

3. Vědci jsou schopni podat informace o tom, co se stalo po několika desetinách vteřiny od

VT. Kvantová teorie VBT hájí tezi, že vývoj v prvních dnech nebyl úplně spojitý, ale probíhal v jakýchsi samostatných blocích – kvantech. Nejsem tak fundovaný, abych se dostal tak daleko, to snad až po podrobnějším vědeckém zkoumání. Poměrně jasně jsem však schopen říci, co se dělo po skončení šestého dne od VBT – všichni zúčastnění odpočívali.

4. Oproti VT se lehce liším v dataci VBT – domnívám se, že k němu došlo ne před 15 miliardami let, ale zhruba před 5–6 tisíci lety. (Kdybych nebyl líný a podíval se do židovské ročenky, který je teď rok od stvoření světa, byl by tento údaj ještě přesnější...)

Jaroslav Pechar, kresba: Adéla Kleinová

Mládež bylo slyšet

Delegáti mládeže se účastnili diskuse o církvi

Od 19. do 21. května 2022 se ve Svitavách konalo 4. zasedání 35. synodu ČCE, nejvyššího zákonodárného a řídicího shromáždění v rámci Českobratrské církve evangelické. Kromě 74 poslanců, zastupujících jednotlivé senioráty, jsou k jednání tradičně povoláváni také poradci, mezi kterými jsou vyhrazena tři místa pro zástupce z řad mládeže.

Ti sice nemohou v rámci zasedání hlasovat, mohou však vstupovat do diskuse a podávat návrhy k projednání a schválení. Zatímco funkční období řádných poslanců je čtyřleté, zástupci mládeže se na synodu obměňují každé dva roky. Vybírání jsou na základě volby, která probíhá ob rok na poradě mládeže (poslední volba se konala v roce 2021, příští nás čeká

v roce 2023). Letos byla mládež na synodu zastoupena Jakubem Němcem, Alenou Zapletalovou a Annou Boučkovou. Jednání se účastnila také Eliška Vančová v roli poradkyně za studenty ETF.

delegáti mládeže na synodu

Jak letošní synod ve Svitavách názorně ukázal, přítomnost delegátů mládeže má na zasedání svůj smysl. Mnohá témata, která jsou v průběhu jednání diskutována, se totiž mládeže týkají, popř. se budou týkat v budoucnu. Aktivně se účastnit synodu jako zástupce za mládež je proto nejen důležité, ale jde také o zajímavou zkušenost, díky které můžeme nahlédnout pod pokličku fungování církve a může nás taky motivovat k další působnosti. Proto bychom rádi povzbudili všechny, kteří mají chuť poznat církev z jiného úhlu pohledu a být součástí jejího současného formování, aby se nebáli a na příští poradě mládeže se do volby příštích delegátů přihlásili.

Anna Boučková

Sára Šimková

Studentka evangelické teologie a členka Akademického senátu UK

ČCE vnímám jako červenou linku svého života. Nejen toho dosavadního, ale i toho, co mě teprve čeká. Pomáhá mi najít víru, společenství, ale i moje životní poslání, které díky studiu teologie na ETF chci uplatnit nejen v naší církvi. Pomáhá mi pomáhat ostatním.

foto: archiv respondentky

QR Platba

Chránová sbírka

Zapojte se do projektu obnovy kaple. I malý příspěvek se počítá. V první etapě máme za cíl vybrat dostatečnou částku, jako spoluúčast v grantovém programu na obnovu repliky původních secesních dveří a úpravu portálu z roku 1908. Výrobce Restaurátorské ateliéry Barta Hořice. K tomu to účelu slouží náš transparentní účet vedený u České spořitelny 6149814309/0800

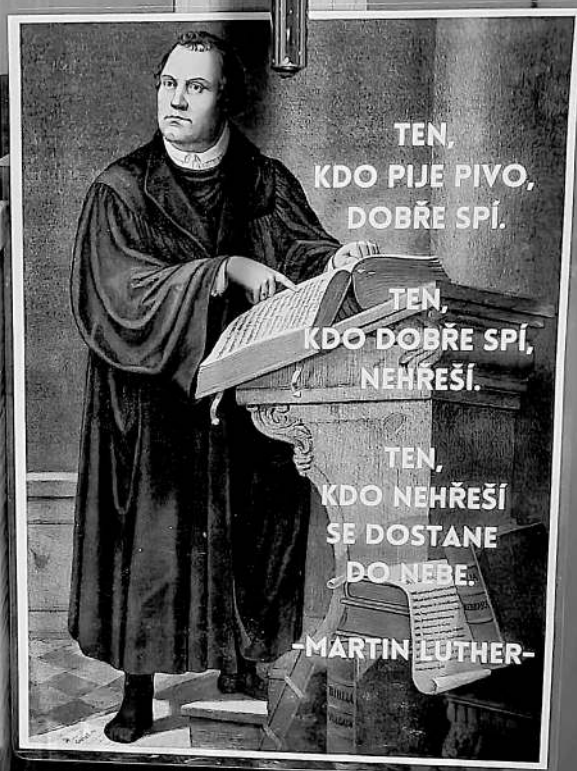
Pokud přispějete na tento účet, budou údaje o vašem daru viditelné komukoliv. Nezapomenejte si požádat o potvrzení o daru na jicin@evangelnet.cz (platí pro finanční příspěvky nad 1.000 Kč), které si můžete uplatnit jako odečitatelný příspěvek v rámci daňového priznání. Přispívat v hotovosti můžete také do plastové sbírkové pokladny s logem sboru umístěné v kapli

MOJE CÍRKEV

***Na pivo chodím
s Martinem Lutherem...***

*(občerstvovací stanice na Noci kostelů
v Šumperku, 10. 6. 2022)*

foto: Jakub Pavlůs

Být vedoucí pro mě znamená být týmový hráč

Jakub Němec, vedoucí na dětském táboře na Blažkově

Synodní rada vyhlásila pro rok 2022 téma „Lidé“. Také v Českém bratru bychom se tomuto tématu chtěli věnovat. V průběhu roku proto oslovujeme členy naší církve, působící na rozličných církevních pozicích, a prostřednictvím několika otázek chceme přiblížit jejich práci. Na chodu sboru se podílí mnoho lidí, jejichž práce často není na první pohled vidět. Zde bychom chtěli dát prostor právě jim a docenit jejich službu. Tentokrát jsme oslovili táborového vedoucího.

1. Co všechno obnáší tvoje pozice?

Být táborový vedoucí pro mě obecně znamená být týmový hráč, který má radost, že může prožívat spolu s dětmi celotáborový příběh. Konkrétně se na táboře na Blažkově, kam již letos pojedou podeváté, uplatním jako vedoucí skupinky, chystáním her a scének, doprovázením na kytaru při zpívání, topením ve sprše (pro kuchaře, děti i vedoucí).

2. Co tě vedlo k tomu na tuto pozici nastoupit?

Na tábory jsem jezdil od malička, hrozně jsem je vždycky prožíval a učil jsem se tam od vedoucích a taky jsem byl hodně soutěživý. Na pozici táborového vedoucího jsem se dostal rok poté, co jsem jel na svůj poslední tábor v životě jako účastník, a tak jsem byl hrozně rád, že jsem byl osloven a že jsem mohl do svého oblíbeného tábořiště jet i další rok.

3. Musí člověk splňovat nějaká kritéria, aby se mohl stát na táboře vedoucím?

Neřekl bych, že je potřeba splňovat nějaká kritéria, ale jsou jisté atributy, které mohou hodně zjednodušit fungování mezi vedoucími a dětmi, např. být týmový, trpělivý, naslouchat...

4. Co tě v této činnosti nejvíce naplňuje a v čem naopak spatřuješ úskalí?

Naplňuje mě radost ostatních, kteří na táboře jsou. Pokud jsou ostatní spokojení a šťastní, tak jsem i já šťastný. A to negativní je v tom, že se obávám, aby se děti nenudily a vedoucí mezi sebou neměli nějaké velké nevyřikávané neshody.

5. Co ti tato pozice dává? Čím inspiruje?

Být vedoucí mi dává fajn pocit, že můžu zažít s děckama nové zážitky a čerpat duchovní sílu do dalších dní a týdnů.

Adéla Rozbořilová, foto: Benfoto

Probudit Šípkovou Růženku

Dobrovolníci z Vršovic vdechují nový život zručské faře

Dlouho byl, snad prý dokonce od roku 1936, pak nebyl a pak najednou zase byl; skoro pohádkový příběh o tom, jak farář Matěj probudil spící kostel k životu. Stalo se to kdesi na horní Sázavě, kde leží malebné město Zruč. Mají tam zámek, výbornou restauraci, železnici, řeku, co prý teče až do Davle, mnoho obchodů, sladkou cukrárnu s větrníky, které se už v Praze dávno nepečou, a za městem na kopci nádhernou rozhlednu. Je z ní prý vidět – za dobrého počasí – až na dálnici D1. Takový je tam klid! Kousek nad náměstím, hned jak je katolický kostel Povýšení sv. kříže, je hřbitov a za ním začíná zahradní čtvrť, kde na křižovatce ulic Zahradní a Mistra Jana Husi ještě toto jaro stál šípkovým keřem zarostlý opuštěný evangelický kostel. Nikdo v něm nebydlel, nikdo do něho nechodil, ten kostel zkrátka nikomu nechyběl, jen myši, prach a chlad v něm měly pré.

To by ale neznělo jako pohádkový příběh, kdyby v okolí kostela nežil poslední živý farník, bělovlasý Antonín s jiskrou v oku, který nikdy nepřestal věřit, že jeho kostel a sbor jen spí, že jeho neexistence je jen zdánlivá. Věřil, že to místo má svoji energii, ale byl na to sám. Proto nemělo smysl, aby pro sebe hledal klíč k zarezlé brance, dral se vysokou nesekanou travou a nůžkami se snažil prostříhat kamsi ke vchodu do domu Páně, kam už skoro dva roky nevkrčila lidská noha. Farní byt zůstal vybydlený, zpěvníky přeházené a nábytek – až na lavice – nezůstal v kostele žádný. I bustu Jana Amose Komenského

kdesi kamsi odnesl... Uvnitř kostela potichu visel skromný dřevěný kříž a na kazatelském stole ležela Kralická bible tak, jak ji tam v naději pro další pokolení zanechal při své návštěvě poslední kazatel.

Takhle by to šlo roky, kdyby kdesi na východě, v zemi, o níž jsme toho příliš nevěděli, nezačala strašná válka. Plno z nás si do té doby bláhově myslelo, že válka patří do dějepisu nebo někam strašně daleko, a tak jsme nejprve jen nevěřičně sledovali zprávy a poté – ještě více nevěřičně – počítali tisíce ukrajinských uprch-

líků, kteří zaplavili naši zem, aby v ní s holýma rukama hledali střechu nad hlavou. Lidé se na to utrpení nemohli dívat, začali posílat peníze do sbírek nebo si uprchlíky brali k sobě domů. Někdo na týden, někdo na půl roku, někdo jim půjčil celou chatu, jiný celý dům, jen jedni v republice jim půjčili celý kostel, protože tušili, že právě díky těm, co v době války nemají zhola nic než své životy, mohou získat něco, co si předtím nedokázali dát sami: vdechnout opuštenému kostelu a přilehlé zahradě smysl, dát tomuto místu, o němž Antonín tvrdí, že má pozitivní energii, co je cítit na stovky metrů, svým příchodem duši.

I stalo se v těch dnech, že se ten již zmíněný pražský farář Matěj, který měl náhodou onen kostel ve Zruči nad Sázavou ve správě, zazvonil na dveře onoho Antonína a přeskočila jiskra. Netrvalo dlouho a Matěj se vydal za starostou Zruče, mezitím nelenil a napsal členům svého sboru, že by bylo možné jeden evangelický kostel proměnit nejprve v přístřeší pro nejpotřebnější a poté, až válka jednou skončí, v komunitní místo s nekonečně širokým duchovním i kulturním uplatněním. Taky aby ne, ruku na srdce, co je v životě krásnější než přijít k zarostlému kostelu, kde roky nebylo živáčka, otevřít jeho ztuhlé

dveře, najít v něm pomyslnou spící Růženku a s její pomocí pak celý kostel probudit?

Týden nato do kostela přijeli Martina, Antonio, Kryštof, Denis, Zuzana, Ondřej, Matyáš a Pavel. Po nich v následujících sobotních brigádách mnoho dalších a dalších desítek pomocníků z Čech a Ukrajiny, aby v kostele zpočátku z ničeho, poté s mohutnou finanční podporou Diakonie ČCE, několika sborů Pražského seniorátu, technickou podporou města Zruč nad Sázavou a redakcí Kutnohorských listů zahájili probuzení spícího kostela. Nejprve vysekali cestu šipkovým trním k hlavním dveřím (nikdo se ani jednou nepíchl) a na dveře dali nový zámek, pak koupili bojler, upravili podlahy, vysekali elektriku, zavedli vodu, vyštukovali stěny, opálili a natřeli okna, postavili dvě kuchyně a koupelny, vše vymalovali a nakonec vybavili nábytkem z různých sbírek ve Zruči i po internetu (jeden botník například darovala paní, která žije v Oxfordu, ale v Praze měla jeden nevyužitý). Kdo mohl, pomohl. Do dobročinné sbírky u Donio.cz se zapojilo 121 dárců, kteří mezi sebou pro spící kostel vybrali neuvěřitelných 182 000 Kč. Současně přicházeli lidé z okolí, mladí, staří, řemeslníci i pamětníci, někteří dokonce pamatovali pana faráře Alfréda Kocába, který v kostele sloužil svoji první štaci v padesátých letech, jiní si pamatovali jeho syna Michaela, jiní jen posledního faráře. Každý se snažil přiložit svoji ruku k dílu. A jednoho dne se to stalo. Kdosi v nepořádku na půdě našel ztracenou bustu Jana Amose Komenského, snesl ji opatrně dolů do kostela a postavil za kazatelnu. Bylo to akorát v polovině dubna, kdy se v prvním bytě ubytovaly čtyři ženy a jedno dítě. Pavel říkal, že v tu chvíli asi někdo našel Růženku a políbil ji, protože dům doslova zavrňel, že to bylo slyšet až u něj na Proseku. Inu do kostela se zkrátka vrátil život. Zahrada postupně rozkvetla květinami a zazelenala se jarní zeleninou, načež skončil květen, druhý byt byl na světě a přistěhovali se další (v kostele dnes bydlí šest žen a dvě děti). Všechny ženy si v okolí našly práci, obě děti chodí vzorně do školy. ►

Myslím, že všichni ti, co se na rekonstrukci kostela podíleli (zhruba 200 lidských duší), zažili něco překrásného. Navzájem se povzbudili, potěšili se setkáním i pomocí potřebným, protože takový bohulibý skutek – jak tvrdí staří a moudří z nás – se vyskytne jednou za 100 let. A probuzená Růženka, jak kostelu říkáme, si začala přát! Chce, aby v jejích prostorách probíhala biblická setkání, aby se v ní tu a tam uspořádala výstava, konal koncert místní umělecké školy, uskutečnila opět nějaká slavná svatba nebo se zde obvykle začali setkávat místní lidé. A co na to všechno říká Antonín? Ten o sobotách

kolem kostela spokojeně seká trávu a každému příchozímu jen řekne: „Já to říkal, tohle místo má svoji energii! Pojdte se podívat do kostela! Třeba vás tady potká zase nějaký zázrak!“ Tedy neváhejte a přečtěte si více o Spicím kostele ve Zruči nad Sázavou na internetu. Pak napište faráři Matějovi do Vršovic, že přijedete, a přijďte! Je to opravdu šťastné místo na zemi – zkrátka takové malé evangelické Lurdy. A v Lurdách je možné si v modlitbě přát doslova cokoliv, třeba i konec války. Chtělo by to jen uspořádat po rekonstrukci první bohoslužby...

Pavel Bezděk foto: archiv FS Praha-Vršovice

VZDĚLÁVÁNÍ

Sázavský sbor hostil seminář pastoračních pracovníků

Cenná příležitost k načerpání nových impulzů

Na přelomu května a června se konal seminář pastoračních pracovníků. Sešli jsme se v Sázavě, v tichém prostředí aktivního sboru, kde se doplňuje práce farářky, pastorační pracovnice, kurátora a celého staršovstva. Obětavé přijetí sestry farářky Alžběty Hatajové, která o nás pečovala po všech stránkách, nás ubezpečilo o darech Ducha svatého. Ve svém úvodním zamyšlení nám sestra farářka připomněla, jak mnoho od něho přijímáme. Také bratr kurátor nám věnoval svůj čas a seznámil nás s činností ve sboru i s plány do budoucnosti.

Sešli jsme se v počtu jedenácti pastoračních pracovníků, k tomu dva faráři a jeden pracovník ústřední kanceláře. První téma semináře se nazývalo Manipulativní komunikace, to druhé pak Lidé s psychickým onemocněním.

O úskalích manipulativní komunikace promluvil farář Miroslav Erdinger. O psychiatrických diagnózách a o své práci hovořila psychiatrička MUDr. Daniela Chladilová ml. Třetí den semináře jsme navštívili komunitní centrum pro drogově závislé ve Žďáru nad Sázavou, kde jsme se seznámili s neziskovou organizací Kolpingovo dílo, která se podle svého zakladatele snaží reagovat na aktuální potřeby a problémy společnosti a pomáhá lidem hledat východiska ze složitých životních situací. V úterý v podvečer nás přišli pozdravit dva členové synodní rady, během rozhovoru jsme sdíleli svoje postřehy a požadavky v rámci vzdělávání a péče o pastorační pracovníky. Každé takové setkání nás obohacuje.

Za možnost setkávat se v rámci semináře dvakrát v roce jsme vděční našemu církevnímu ústředí. Je to příležitost k vzdělávání, k sebereflexi, k načerpání nových impulzů.

Seminář pastoračních pracovníků se může stát vítanou pomocí všem zúčastněným. Budeme rádi, když jej budou vyhledávat všichni pastorační pracovníci a když je k tomu staršovstvo, faráři a senioři vybídnou. Jsme vděční, když ve svých sborech zahrnujete i pastorační pracovníky do svých přímluvných modli-

teb. Těšíme se na setkání v říjnu v jiném sboru ČCE.

za komisi pastoračních pracovníků

při synodní radě

Daniela Chladilová st., pastorační pracovnice

FS Vanovice

SETKÁNÍ LAIKŮ

Něco se mění, něco zůstává

Jarní setkání v Janských Lázních

To byl název jarního setkání laiků v Janských Lázních, plný rozhovorů, uvažování, zpěvu, pobožností. Od 30. dubna do 6. května 2022 jsme prožili týden v krásné jarní přírodě Krkonoše a v příjemném prostředí v hotelu Sola fide. Pobyt, který byl pro téměř 30 účastníků opravdovou lázeňskou kúrou pro duši. Dopolední biblický výklad vedl Daniel Ženatý, který každý den postupně probíral příběh Davida v době, kdy stoupal k trůnu. Dopolední program, věnovaný názvu setkání, pojal každý z přednášejících po svém. Adam Csukás vysvětlil, co se změnilo a co zůstalo v církevním zřízení od roku vydání tolerančního patentu až po devadesátá léta minulého století. Michael Pfann, farář z Vrchlabí, mluvil o kontinuitách a diskontinuitách naší církve před listopadem 1989 a po něm. Ladislav Moravetz se věnoval neznámým písním z nového evangelického zpěvníku. Jana Hofmanová vysvětlila proměny v liturgii večere Páně. Mikuláš Vymětal mluvil o předsudcích vůči menšinám a lásce k bližnímu. Každý den po obědě bylo volno, jeden den byl výletní, navštívili jsme Harrachov. Několik večerů s kulturou byl velký zážitek, ať klavírní recitál Jeníka Kopřivy, nebo písňový recitál Moniky Drdové. Ranní a večerní pobožnosti

laických účastníků byly velice různorodé a přínosné pro všechny.

Monice Drdové děkujeme za vedení pobytu a organizaci setkání. Také vedení Sola fide se nám věnovalo s profesionálním přístupem a dobrou kuchyní. Neváhejte příští rok přijet.

Dana Konvalinková

Léto, spiritualita a poustevna

Jak se žije na periferiích

Na sousedském síťování jsem nedávno řekla, že mám vztahy nejen s lidmi, ale taky s místy. Mluvila jsem ke zkušeným lidem, místním aktivistům, kteří zažili už mnoho bojů o sakrální památky. Mluvila jsem o evangelických modlitebnách, do kterých přišli reemigranti jako osidlovatelé po válce.

Jsou tu domy různé. Vila po německém četníkovi. Nebo bývalé židovské domky na pozemcích konfiskované židovské synagogy. Mluvila jsem o jejich využití dnes. O komunitním centru, zrekonstruovaném při první vlně evropských dotací. Nebo o sociálním bydlení pro propuštěného vězně, financovaném za podpory Vězeňské duchovenské péče z. s. Anebo teď o Zhořci, kde se dělávaly rodinné pobyty a tábory ještě za minulého režimu a kde posledních pět let každé léto pobývá mnoho evangelíků, ale i jiných návštěvníků.

Zhořecký dům leží na kopci a na skále. Když jsme vrtali vodu, dostali jsme se bezmála 90 metrů hluboko. Všude je daleko a kdo přijede, ten zůstává. Dívá se do krajiny, ve které nic neruší. Poslouchá ticho, které nic neruší. Zajede do Lestkova na bohoslužby, když chce být laskavě a vřele rušen lidmi. Dělá si vlastní slavnosti a služby v prosvětlené modlitebně v domě na kopci, když chce být rušen tím, co se ozývá jenom v tichu.

Kdosi mi na tom sousedském setkání odpověděl: „No jo, ale ty katolický baráky jsou aspoň hezký.“

Zasmáli jsme se. Klidně a smířeně, protože co je hezké, je konečně otázka vkusu.

Ale co má cenu ve veřejném prostoru dělat, u toho se můžeme nějak potkat.

A na Zhořci chci umožnit lidem se potkávat. Do našeho slovníku vstoupil pojem spiritualita. Se všemi výhradami, které k němu

můžeme mít. Historicky odkazoval ke stylu duchovního života podle různých škol, často spojených s některým řeholním společenstvím (spiritualita karmelitánská, ignaciánská atd.). V práci v necírkevním prostředí se ráda držím definice, že spiritualitou nazýváme složku osobnosti, která vnímá transcendenci, posvátno, přesahující rozměr existence, rozvíjí se ve vztahu k němu a různě tento vztah projevuje (Zdeněk Vojtíšek).

Jako farářka přemýšlím o tom, co můžu pro lidi, se kterými se setkávám, udělat nezastupitelným způsobem právě já. Spoustu projektů realizujeme a podporujeme, protože jsou projevem naší víry. Ale specificky farářská zakázka pro mě je připomínat význam spirituální složky naší osobnosti, dávat jí možnost se projevit a pomáhat z ní růst všemu dobrému. Klást otázky po pra-zdroji tohoto lidského „citu“ (Friedrich Schleiermacher), sdílet, kde jej vidím já...

Pro čtenáře církevního periodika to může znít primitivně. Ale jak samozřejmé to je, když se podíváme kolem sebe? Nejen do kostelní lavice, ale taky v kanceláři, autobuse, ve škole nebo v hospodě? Ale možná ještě víc, když se podíváme do sebe. Jak moc bychom sami potřebovali čas od času vstoupit do prostoru, ve kterém je právě tohle téma, ve kterém se po nás nechce nic jiného než poslouchat ticho a dát možnost tichému hlasu?

Jít cestou spirituálních center, kde ticho doplňuje taky kvalitní a otevřená nabídka programů, kurzů a workshopů, to je můj šeptaný sen. Zatím rekonstruuju záchodky. Maslowova pyramida potřeb je neúprosná. Ale do domu, kterým šel čas a ve kterém taky zub času působil, vás tímto s radostí zvu.

Juliana Hamariová

Herlíkovická chalupa znovu ožívá

Církev se pustila do rekonstrukce Kunzárnny, projekt byl vyčíslen na několik milionů

Tradiční krkonošské stavení, chalupa Kunzárna, je přirozenou součástí evangelického rekreačního areálu Horský domov. Od loňska prochází kompletní rekonstrukcí. První hosty by měla přivítat koncem roku 2022.

Církev neměla pro chalupu dlouhé roky žádné využití. V minulosti se tu hospodařilo tak, jak bylo na krkonošských loukách obvyklé. Sušilo se seno a stavení poskytovalo útočiště lidem i hospodářským zvířatům. Při společných brigádách se tu střídaly celé generace mladých evangelíků. Nejen na senech, ale později také při svépomocných pracích, při nichž vyrostl areál Horského domova do současné podoby.

Původní ráz si zachovala právě jen Kunzárna. Postupně přestala vyhovovat bydlení a provozu církve a od devadesátých let dvacátého století prakticky už jen chátrala. Zjišťovaly se možnosti využití starého domu mládeží nebo k rekreaci či jiným církevním účelům. Ve hře byla i kompletní demolice.

Historická paměť místa

Zarostlou a zpustlou Kunzárnou nakonec „znovu objevila“ skupina nadšenců kolem stavebního inženýra Jana Kirschnera, někdejšího vrchlabského faráře Jaromíra Strádala a členky vrchlabského sboru a disidentky Hany Jüptnerové. Začaly pozvolné úklidy, pomalu se do domu dostávalo světlo, mizela vlhkost a vracel se sem život. A to život nejen brigádnický – dobrovolnický, ale také život s historickou pamětí zdejší pohnuté pohraniční minulosti. Původní dobrovolnické nadšení se transformovalo ve spolek SEM Přátelé Herlíkovic. Kromě církevních brigád mládeže pořádal spolek také česko-německé pobyty, kontaktoval krajanské

spolky v Německu a začal oživovat to, co zůstalo zapomenuto.

Ruku v ruce s tím šly první opravy, nátěry, úprava nejbližšího okolí a plány do budoucna.

Spolek měl chalupu v péči nakonec téměř deset let. Za tu dobu se mu povedlo nejen zastavit chátrání stavby, ale zejména navázat na ni četné množství nových i starých „přátel Herlíkovic“, komunikovat její význam i potenciál a také ji – pro její rysy typického krkonošského hospodářského stavení – prohlásit kulturní památkou. A to vše v době, kdy se řešila budoucnost celého ztrátového rekreačního areálu Horského domova. Církev jej nedokázala provozovat efektivně a jakékoli další větší investice nedávaly smysl.

Nová perspektiva

Situace se však radikálně změnila s příchodem nových nájemců areálu, manželů Olgy a Benjamina Klineckých v roce 2016. Horskému ►

domovu vdechli nový život, novou perspektivu. Vytvořili příjemné místo odpočinku k posile těla i ducha. S výtečnou kuchyní a rodinnou atmosférou.

A tak se znovu začalo uvažovat o postupné revitalizaci všech budov, tentokrát už včetně Kunzárny. Dobrovolnické úsilí hrstky nadšenců bylo sice upřímné, ale církev nakonec upřednostnila větší jednorázovou investici a stavbu profesionální firmou s vidinou toho, že obydlí v dohledné době znovu ožije a bude sloužit všem. Poslední a největší „dobrovolnickou“ aktivitou spolku v Kunzárně se tak stala výměna některých trámů roubení chalupy a stavba komína v roce 2019.

Rekonstrukce Kunzárny

Od té chvíle se už naplno rozjely projekční práce a v roce 2021 se souhlasem synodu Českobratrské církve evangelické započala celková rekonstrukce tohoto domu. Koncepce počítá s celoroční nabídkou ubytování až dvaceti lidí v podkrovních pokojích či apartmánu a možnost samostatného vaření. Bývalá světnice

poslouží jako společenská místnost a naváže na samostatnou kuchyň. Prostor stáje bude připraven pro zřízení sauny a zcela nově bude pojednána veranda. Ta dříve sloužila jako uzavřený sklad. Nově se připravuje jako více prosklená, modernější dostavba, která vzhledem ke své poloze nabídne ničím nerušený pohled do údolí a na nedaleký vrch Žalý.

Kunzárna tak doplní nabídku Horského domova, přičemž ze všech čtyř budov půjde o nejkomfortnější ubytování, které může fungovat i v režimu většího klidu a soukromí – tedy například i jako provoz nezávislý na Hlavní budově. Díky tomu může být atraktivní například pro skupinová soustředění, rekreace rodin či menších sborových skupin, duchovní cvičení a podobně.

Rekonstrukční práce prozatím probíhají podle plánu a dá se předpokládat, že prvním hostům se chalupa otevře v závěru tohoto roku.

Celkové investiční náklady na opravy a stavbu se pohybují kolem šesti milionů korun. Výchozí technický stav objektu byl totiž velmi špatný. „Dřevěné konstrukce byly napadeny dřevokaznými houbami, podlahy i stropní konstrukce se prohýbaly, okna netěsnila...,“ přibližuje architekt ústřední církevní kanceláře Martin Wedell, který se na realizaci od začátku podílí.

Po nutném vyklizení a sanaci všech nosných konstrukcí se mírně upravovaly dispozice stavení, zcela nově se budovaly veškeré instalace, zateplení, podlahy nebo okna. To vše v duchu tradiční krkonošské architektury a v úzké spolupráci s památkáři. Navzdory tomu se objekt v mnoha ohledech připravuje také jako ekologicky šetrný – počítá se například s moderním systémem podlahového vytápění, které nahřívá tepelné čerpadlo.

Hladké stavební realizaci předcházela pečlivá projekční příprava, která trvala asi dva roky. „Studie byla zadána už v prosinci 2019, asi od dubna 2020 jsme zhruba rok řešili dokumentaci pro stavební povolení a jeho vydání. Nakonec se uskutečnilo výběrové řízení na dodavatele,“ vypočítává M. Wedell všechny nezbytné kroky,

které se musely udělat před započítím samotné stavby.

Dodává přitom, že jednání s památkáři a se správou Krkonošského národního parku probíhala hladce a ve vzájemné shodě. „Souhlasili s naším záměrem zachovat objekt v základních rysech a s respektem k jeho historické hodnotě, a přitom jej modernizovat tak, aby odpovídal dnešním standardům bydlení – třeba v otázce využití podlahového vytápění,“ doplňuje M. Wedell.

Odvážnější, ale přitom architektonicky citlivá a promyšlená je pak přístavba verandy, která bude představovat v podstatě novostavbu. Její řešení navazuje na logiku využívání vnitřních prostor, Kunzárnny, zejména sauny a klidových zón chalupy.

Jiří Hofman, foto: Kamil Trgala

JUBILEUM

Evangelíci z Malé Hané mají svůj sbor už víc než dvě staletí

240. výročí ustanovení evangelického sboru ve Vanovicích

14. srpna 2022 se bude ve Vanovicích konat sborová slavnost, na níž si připomeneme 178 let od postavení chrámu Páně a 240 let od založení sboru. Slavnostní bohoslužby (začátek v 9.30) povede farář Pavel Kašpar, který sloužil ve Vanovicích v letech 1981–1991, Sixtus B. Kotari pak v přednášce „Co by Vanovičtí o své minulosti měli vědět“ pootevře dveře minulosti a nedělní odpoledne uzavře koncert Tomáše Jeřábka – varhaníka, operního pěvce a varhanáře, jehož kořeny jsou s Vanovicemi pevně spjaty.

Jak to všechno začalo?

Střediskem evangelíků v našem kraji byla Olešnice a Lamberský mlýn. Sem směřovaly kroky tajných kazatelů a kolportérů po více než jedno století, zde se konala tajná shromáždění s vysluhováním svatě večere Páně. Sem přicházely vůdčí osobnosti z široka daleka, aby se společně radily a předávaly informace. Před Bílou horou byl celý kraj přísně luterský. Hrabata z Hardegu a později i hrabata z Turnu, pání na Letovicích, Kunštátě, Borotíně a Moravské Třebové na to tvrdě dbala. V našem kraji se udrželi po Bílé hoře tajní evangelíci. Scházeli se skrytě k službám Božím na odlehlých místech, v lesích, sklepích a samotách. Ve Vanovicích našli evangelíci útočiště ve sklepě roubeného domu č. 6, ►

kde se pak po vydání tolerančního patentu konalo první shromáždění.

Toleranční patent, vydaný Josefem II. 13. října 1781, přinesl evangelíkům svobodu, možnost se shromažďovat, založit sbor, povolati si faráře a učitele, vystavět si modlitebnu, faru, evangelickou školu a hřbitov. Dne 20. května 1782 podávají Vanovičtí žádost císaři o povolení stavby modlitebny; povolení přišlo už 31. července 1782.

Evangelíci z celé oblasti budoucího sboru svolávají do Vanovic ustavující shromáždění 6. srpna 1782, kde vyhlásují evangelický reformovaný sbor a také se usnášejí na stavbě modlitebny. Již 15. srpna se dávají do stavby a za dva měsíce jsou s ní hotovi. Novou modlitebnu posvětil modlitbou a slovem Božím 23. února 1783 první kazatel sboru Štefan Balla. Toleranční modlitebna, která byla postavena v prvním nadšení, již zdaleka nevyhovovala potřebám rostoucího sboru a byla hodně zchátralá.

6. listopadu 1828 požádal sbor o povolení zděného chrámu Páně. Vrchnostenský úřad v Letovicích se přičinil, aby se evangelíci naučili nejprve trpělivě čekat. Po desetiletém úsilí, 17. září 1838, byla stavba konečně povolena. Kostel byl slavnostně posvěcen 11. srpna 1844 za doprovodu zvonění tzv. pér, zvonění zvony bylo zakázáno. Toto pérové zvonění se dochovalo dodnes. Chrám stál bez věží a bez zvonů. Věže byly povoleny a dostavěny dodatečně, v polovině října roku 1865 byla stavba věží dokončena a v roce 1870 byla východní (pravá) věž osazena třemi zvony. V průběhu první světové války v roce 1917 byly však všechny tři zvony konfiskovány (rekvírovány) a nové tři zvony byly vyrobeny v roce 1926. Pak ale za druhé světové války jsme o dva větší zvony znovu přišli, nejmenší zůstal podnes.

Chrám Páně ve Vanovicích je jeden z největších evangelických kostelů naší církve, má dvě věže a jako jediný si dochoval pérové zvonění

které po rekonstrukci opět zvoní. Největší radost máme z toho, že je v něm stále zvěstováno evangelium, evangelium o Boží lásce, radosti, smíření, pokoji a naději. Jsme vděční Bohu, že nám naši otcové, matky a kazatelé předali víru, za kterou se nestyděli a které mnoho obětovali. „Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.“ (Ž 106,3)

staršovstvo FS Vanovice, foto: Benfoto

V Ženevě zasedala rada Světového luterského svazu

Delegáti se zabývali situací na Ukrajině či eskalací izraelsko-palestinského konfliktu

Od 9. do 14. června jednala v Ženevě rada Světového luterského svazu (SLS), jehož je Českobratrská církev evangelická také členskou církví. Řešila aktuální otázky ve světě, především situaci na Ukrajině.

Rada se setkává nejméně jednou do roka. Zabývá se běžnými otázkami fungování svazu a reaguje na aktuální dění v církvích i ve společnosti. Také Česko tu má svou zástupkyni, Olgu Navrátilovou z Českobratrské církve evangelické.

Poprvé od roku 2019 mělo setkání opět prezenční formu, jeho mottem byla jednota v Kristu s odkazem na text epištoly Koloským (1,9–20).

Zásadním bodem letošního setkání byla od počátku především situace na Ukrajině a s ní spojená uprchlická krize. A to nejen pro zástupce střední a východní Evropy; také členové rady z Afriky upozorňovali na to, že se jich problém velmi týká. Zastavení dodávek obilí může především v Africe způsobit hladomor a destabilizovat celý region. Navíc evropské země aktuálně přesměrovaly značnou část prostředků původně určených pro pomoc v rozvojových zemích právě na pomoc Ukrajině.

Ruský útok na Ukrajinu rada ve svém prohlášení jednoznačně a jednomyslně odsoudila (zdržela se pouze zástupkyně z Ruska). Stanovisko přitom zohledňuje i starost členů rady, aby se kvůli válce na Ukrajině nezapomnělo na konflikty jinde ve světě. V symbolické rovině, při pomoci uprchlíkům, je zajímavé také významné angažmá SLS v Polsku. Když se totiž před 75 lety svaz zakládal, jedním z podstatných pod-

nětů byla právě pomoc poválečným uprchlíkům v Evropě. Později se pozornost přesunula na pomoc jinde ve světě, např. v Ugandě, a nyní se opět vrací do Evropy.

Situace na Ukrajině rezonovala také v přijetí „Německé evangelické luterské církve na Ukrajině“ za 149. členskou církev SLS (označení „německá“ v názvu odkazuje na její historii). Dosud se evangelické luterské církve ze zemí bývalého Sovětského svazu volně sdružovaly do „Evangelické luterské církve v Rusku a v jiných zemích“ a takto byly také zastoupeny v SLS. Jednání o tom, že by měly tyto církve vystupovat v SLS samostatně, začalo už v roce 2019, válka na Ukrajině však proces urychlila.

Rada se zabývala také další nedávnou eskalací izraelsko-palestinského konfliktu. Konkrétně například situaci jeruzalémské nemocnice Augusta Victoria Hospital, kterou Světový luterský svaz spravuje. Jedná se o špičkovou nemocnici, poskytující péči zejména v oblasti léčby rakoviny palestinským pacientům. Nemocnice je bohužel závislá na ►

platbách z USA a EU, a vzhledem ke stále se měnící politické situaci jsou platby opakovaně rušeny či pozdržovány, což vede k pravidelným závažným finančním problémům (peníze také pozdržuje kupříkladu izraelský finanční úřad). Loni na podzim muselo být dokonce zastaveno přijímání nových pacientů.

Důležitým tématem se stala také rovnost v přístupu ke zdrojům. Téměř 193 milionů lidí v 53 zemích světa čelí podle rady SLS potravinové krizi, kterou v posledních letech skokově prohlubují globální změny klimatu, vlny pandemie covid-19, válečné konflikty a neodpovědné politické rozhodování. Rada vyzvala mezinárodní společenství, aby usilovalo o zvýšení humanitární a rozvojové pomoci, prosazení udržitelných systémů hospodaření i distribuci potravin a efektivní řešení klimatické krize.

Pozornost si vyžádalo i téma pandemie covid-19. Rada vyjádřila znepokojení, že stále přetrvává nerovnost v přístupu k vakcínám; stále existují regiony, především v rozvojových zemích, kde se očkovacích látek nedostává. Vyzvala proto vlády a mezinárodní společenství k férovější distribuci vakcín a potřebných tech-

nologií. Na představitele církví pak apelovala, aby pomáhali bránit zejména ženy a dívky před genderově podmíněným násilím, které se projevilo především v souvislosti s pandemií a které nabývá mnoha podob – ať už jde o domácí násilí, nebo o zamezení přístupu ke vzdělání např. v souvislosti s mateřstvím. V neposlední řadě členové rady vyzvali členské církve, aby zvýšily úsilí v boji s dezinformacemi kolem pandemie covid-19 a pomohly zprostředkovat teologickou perspektivu, zodpovědný přístup a naději.

Podstatnou část letošního zasedání zabrala také příprava valného shromáždění, které se uskuteční příští rok v Krakově. Pro náš region půjde o důležitou událost. Naposledy se ve střední a východní Evropě konalo valné shromáždění v roce 1984 v Budapešti.

V mezidobí mezi shromážděními řídí svaz právě rada složená ze 48 zástupců, volených ze 149 členských církví. Světový luterský svaz zastupuje více než 75 milionů křesťanů z 99 zemí světa.

Jiří Hofman s přispěním Olgy Navrátilové,

foto: lwf.org

GENERACE

Všechno stálo za to, všechno bylo dobré

Odešel Miloslav Nekvasil (1930–2022), evangelický farář, který žil operou

Narodil se 6. listopadu 1930 v Praze. Vyrůstal na Žižkově, kde měl jeho otec lakýrnickou dílnu. Po válce vystudoval s vyznamenáním gymnázium, na vysokou školu přesto nebyl přijat. Ačkoliv doma žádné hudební zázemí neměl, již za gymnaziálních studií se stal nadšeným návštěvníkem pražských operních představení jak v Národním divadle, tak i ve Velké opeře 5. května. Opera jej zcela uchvátila. Rok po maturitě ho přijali na pražskou konzerva-

toř, kterou absolvoval roku 1955 v oboru sólového zpěvu pod vedením profesora Jana Berlíka, někdejšího dramatického tenoristy a sólisty Národního divadla. Velký vliv zde na něj měla osobnost pěvce a režiséra Hanuše Theina, který vyučoval operní herectví. Ten u něj zároveň prohloubil zájem o operní režii a stal se jeho laskavým mentorem a přítelem.

Miloslav Nekvasil byl nejdříve angažován dirigentem Rudolfem Vašatou jako sólista ost-

ravské opery, kde po několik sezón zpíval menší barytonové role. První režijní příležitost mu nabídl až režisér Ilja Hylas, který ho přizval k práci asistenta režie při zkouškách opery *Boris Godunov* (1959), pak následovaly další. Samostatné režie se poprvé ujal roku 1960 při nastudování Pucciniho opery *Tosca*, kde měl také poprvé možnost spolupracovat s výtvarníkem Vladimírem Šrámkem, jenž se posléze stal jedním z jeho nejbližších uměleckých spolupracovníků, a to až do roku 1990. Záhy dostal v Ostravě režijní smlouvu a opustil dráhu operního sólisty. Osobní zájem a aktivní láska ke zpěvu a zejména písňové tvorbě však u něj přetrvávala až do konce života. V ostravském angažmá během třiceti sedmi let realizoval více než šest desítek inscenací světového i domácího repertoáru. Z těch nejvýznamnější to byly například *Rusalka* (1965), *Trubadúr* (1963 a 1982), *Prodaná nevěsta* (1969), *Ženitba* (1971) a potom spousta dalších; jeho poslední inscenací ve stálém angažmá byla *Arabella* (1992). V letech 1990–1992 se stal na dva roky uměleckým šéfem ostravské opery.

M. Nekvasil v opeře *Dekabristé* (1957)

Nejsystematičtější byla jeho spolupráce s operou Jihočeského divadla v Českých Budějovicích, kterou zahájil v roce 1978 pozoruhodnou inscenací opery *Osud Leoše Janáčka* a poté zde provedl do roku 1987 celkem devět operních inscenací. Hostoval také v zahraničí (Finsko, Lotyšsko). Celkem uskutečnil přes 100 operních inscenací. Jeho režijní práce se vyznačovala velkým tvůrčím respektem k inscenovanému dílu.

Po odchodu ze svého jediného divadelního angažmá v Ostravě, kde strávil od roku 1955 celkem 38 let, se v roce 1993 přestěhoval do rodné Prahy. Již v roce 1992 začal studovat teologii na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, jako farář Českobratrské církve evangelické pak působil až do roku 2008 hned v několika sborech v Praze a jinde v Čechách. Na divadlo však nezanevřel. Věnoval se pedagogické činnosti na katedře zpěvu a operní režii na Hudební fakultě AMU.

Veškeré práci, před kterou byl životem postaven, se věnoval s pokorou, úctou, plným nasazením, odpovědností a radostí.

„Všechno stálo za to, všechno bylo dobré.“ Těmito slovy ze závěru jedné písně Gustava Mahlera uzavřel Miloslav Nekvasil svůj rozhovor pro Paměť národa v roce 2019.

S láskou, úctou a obdivem vzpomínáme a děkujeme!

**Jiří Nekvasil, syn a ředitel
Národního divadla moravskoslezského,**

foto: klasikaplus.cz, archiv NDM

ROZHOVOR S MICHALEM MATYÁŠEM

Když obsluhuju já, máme plno

Pozvánka nejen do kolínské kavárny Zahrádka pod věží

V Kolíně naproti chrámu sv. Bartoloměje, na náměstíčku, které si zachovalo neporušený ráz ještě z gotických dob, se nachází vchod do kavárny Zahrádka pod věží. Kdo odsud nebo z protější ulice Kouřimské vejde, zjistí, že název nelže. Ocitne se na malebné zahrádce. Když vzhledne, spatří nad sebou hned tři chrámové věže. Může se posadit, a když bude mít štěstí, obslouží ho Michal Matyáš (43 let), dlouholetý klient Diakonie a věrný pracovník, který s kavárnou dýchá od jejího založení, tedy deset let. S panem Matyášem jsme si povídali o jeho práci i o Diakonii. Rozhovor berte jako letní pozvánku nejen do kavárny v Kolíně, ale i do dalších podniků Diakonie, kde můžete při letních výletech u něčeho dobrého odpočinout.

Jak dnes začal váš den v Diakonii?

Šel jsem z filmu kapra. Když mají rodinní příslušníci svátek nebo narozeniny, tak pro ně můžeme v naší dílně ušít nějaký dárek. Strejda bude mít osmdesátiny, tak ho chci obdarovat. A dneska jsem začal.

A jak se vám líbí práce v kavárně?

Moc, pracuju tady velice rád. Máme otevřeno od května do října, od pondělka do pátku. Baví mě,

že jsem ve styku s lidmi. Službu mám pravidelně ve čtvrtek odpoledne. Jsem celkem vyhlášený. Chodí sem za mnou rodinní příslušníci, kamarádi, kamarádky. Bývá tu kolikrát nabito, takže se ani nezastavím. Ale můžu si za to sám, to já je sezvu.

Co konkrétně vaše práce obnáší?

Všechno, co mi kavárník zadá. Vytírám, zamečám, utírám nádobí, stoly, dávám slunečník, sekám trávu. Když přijdou zákazníci, tak je při-

vítám, pozdravím, dám jim nápojový lísteček, vezmu si sešit, napíšu si objednávku. Ke kávě vám nabídneme třeba medovník. Máme tady růžové, bílé a červené víno a jako novinku procecco. Nabízíme také bezinkovou, limetkovou, okurkovou, melounovou a fialkovou limonádu. S perlivou vodou nebo neperlivou, s ledem nebo bez ledu, citronem a mátou. Kolikrát se mi tady v létě stalo, že přišli turisté, kteří mluvili cizí řečí. Je tu slyšet angličtina, němčina a další jazyky. Také sem často chodí rodiče s dětmi. Máme to tady totiž přehledné a ze všech stran uzavřené. Rodiče se nebojí, že jim děti někam utečou.

Kavárna Zahrádka pod věží patří k sociálně terapeutickým dílnám, které v Kolíně provozuje Diakonie Střed. Skrze praktické činnosti nacvičují klienti pracovní a sociální dovednosti. Většinou se jedná o lidi s mentálním postižením či autismem. V kavárně pouze neobsluhují, ale také uklízejí, pečují o zeleň nebo si třeba perou a žehlí pracovní úbory. Sociálně terapeutické dílny navštěvuje zhruba 30 klientů ve věku 16–64 let. Okolo deseti z nich pracuje také v kavárně. Diakonie Střed působí v 11 městech a obcích Středočeského kraje. Poskytuje devět sociálních služeb, a to různým cílovým skupinám – lidem s mentálním a kombinovaným postižením, seniorům, lidem s demencí, matkám a rodinám v krizi, lidem v tíživé životní situaci.

Které nápoje jdou v létě nejvíce na odbyt?

Ledová káva, frappé, limonády a podobné osvěžující pití. A k tomu nanuky.

Co pijete rád vy sám?

Kávu. Kromě cappuccina a latté piju veškerou kávu.

Prostor, ve kterém sedíme, je moc krásný. Pořádáte tady nějaké akce?

Ano. Třeba vernisáže. Zrovna teď nám tu vystavují dvě místní paní malířky. Majáles jsme tady také měli. Každoročně pořádáme hojně navštěvovaný řepánkový den, kterým ukončujeme sezónu. Řepánky, to jsou kynuté buchty s náplní z máku a cukrové řepy. Poslední dobou už jich část musíme nechat péct. Je jich potřeba 400, a to sami nestíháme. Objednávají se nám telefonem dopředu velké skupiny. Jinak když má někdo oslavu, tak si sem také chodí posedět.

Nejsou hosté někdy protivní?

Nikdy jsem se s tím nesetkal. ▶

Není toho na vás někdy moc?

Někdy ano. Když je hodně hostů, přijde jich najednou pět a každý si naporoučí něco jiného, tak je člověk z toho někdy zmatený. To si pak musím na chvíli sednout, zklidnit se. Bývám nervózní. Mám operovanou kyčel, kvůli tomu si také potřebuji někdy oddychnout. Ale pozor, to se stává jenom výjimečně. Většinou je pro mě práce v kavárně relaxace. Za ta léta jsem se přece jenom zapracoval. I kávovar umím ovládat.

Koukám, že jsou tu ve vitrínkách i výrobky z dílen kolínské Diakonie. Ty jsou jen na výstavu?

Ne, výrobky si můžete koupit. To je naše vizitka. Celou zimu vyrábíme a pak to prodáváme. Nejen v kavárně. Když jsou trhy o posvícení, na Velikonoce, na Vánoce, prodáváme tam též. To mě také velice baví. Dělán i propagaci, roznáším letáky. Chodím do knihovny, na úřad, na matriku...

Jak vypadá váš kavárenský pracovní den?

Ráno jdu do dílny nahoře. Vyrábíme tam věci z filcu, šijeme, vyrábíme svíčky a mýdla, keramiku. Nebo si také musím zařídit svoje věci. Jsem už sám. Tatínek, se kterým jsem žil v domácnosti, loni zemřel. Musím vyvětrat pejska, vybrat si poštu. Každopádně v devět hodin ráno si nás kavárník vyzvedne, jdeme kavárnu připravit. Rozdat podsedáky na lavice a židle a tak podobně. Někdy dojdou něco koupit, občas jedu na velký nákup s vedoucí služby, paní Dagmar Zemanovou. Pomůžu jí všechno odnést. Piva, limonády, kartony mléka. Od půl desáté do deseti je čas na svačinu. Pak nastoupí dopolední směna. O práci v kavárně je velký zájem, hodně z nás to baví. Ale pracujeme jenom půldny, abychom se všichni prostrídali. Dnes, jak vidíte,

obsluhuje Věruška. Návštěvnost, to se musím pochlubit, mám ale největší já. Jezdí sem za mnou až z Kutné Hory, měl jsem návštěvu dokonce až z Třeboně.

Kam v létě vyrazit do Diakonie za občerstvením?

Plzeň

– Bistro Orlovna

– Café Knihomol

– Café Restaurant Kačaba

Litoměřice

– Čajovna Hóra

Terezín

– Restaurace Klobouk

Kolín

– kavárna Zahrádka Pod věží

Adam Šůra

společensví

milosrdenství

naděje

fortelnost

pomoc potřebným

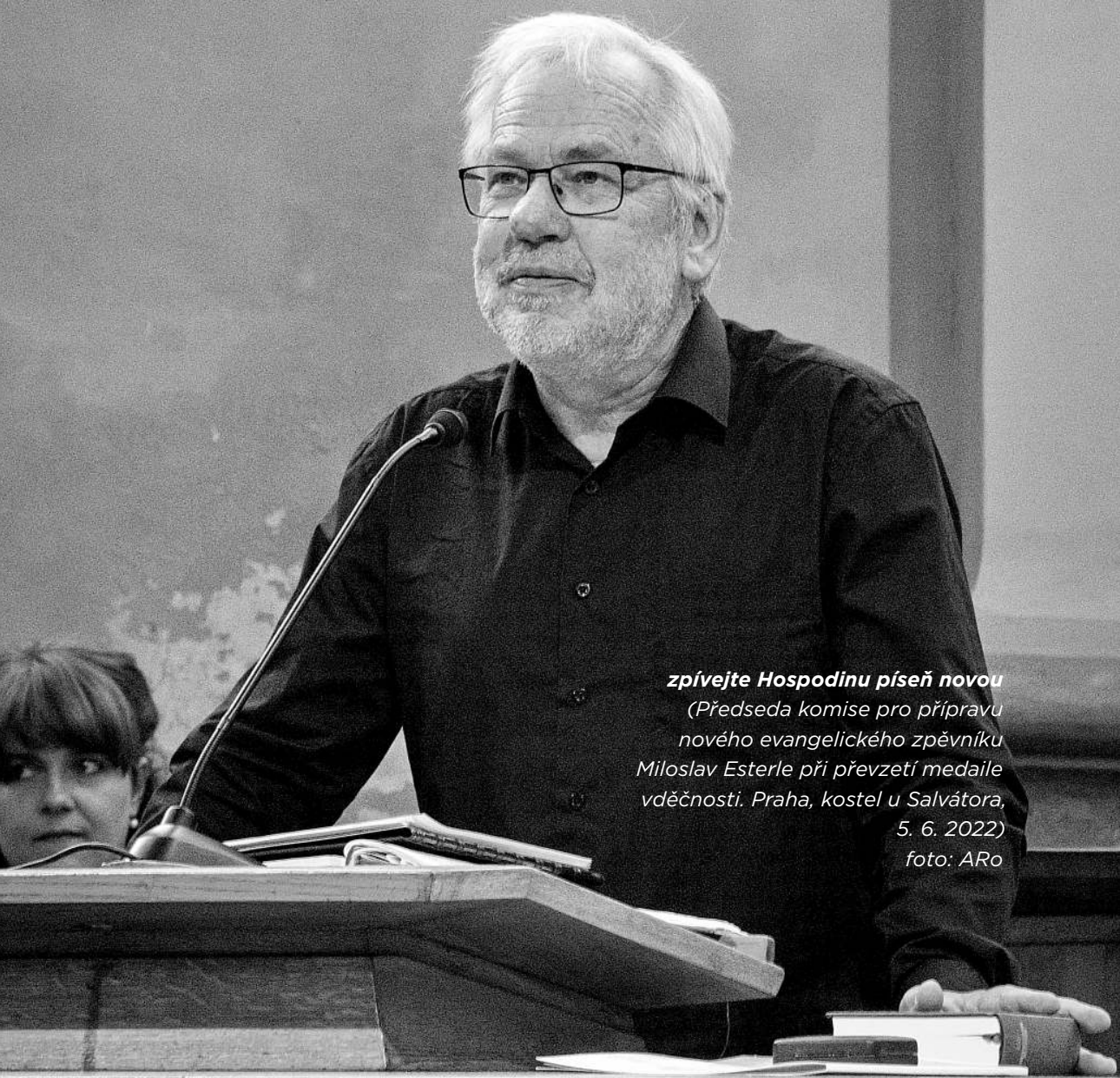
Diakonie tvoří

společensví,
které v **milosrdenství**
a s **nadějí** fortelně
pomáhá
potřebným.

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

SLOVO

DNES

zpívejte Hospodinu píseň novou

*(Předseda komise pro přípravu
nového evangelického zpěvníku
Miloslav Esterle při převzetí medaile
vděčnosti. Praha, kostel u Salvátora,
5. 6. 2022)*

foto: ARO

Jak překreslit mapu seniorátů

Řešíme novou organizaci seniorátů, nemluvíme ale o jejich roli

Téma seniorátů se dostává do středu pozornosti. To že vzniká prostor pro větší roli tohoto středního článku v naší organizaci, který je vsunut mezi sbory a ústředí, si všimli již autoři strategického plánu. Svoji představu vložili do věty „senioráty fungují ve svých spádových regionech jako významný aktér“. Poslední dva roky se uspořádání seniorátů věnovala komise, která připravila návrh jejich nové organizace a předložila jej k projednání na letošním synodu. Je to návrh odvážný (nebojí se navrhopvat větší než jen kosmetické změny), promyšlený a také docela srozumitelně zdůvodňuje to, co navrhuje.

Návrh na novou organizaci seniorátů je odvážný, ale vzbuzuje řadu otázek

Jádrum nového uspořádání jsou dvě myšlenky. Jedna je vytvoření 6–7 velkých seniorátů ze 14 stávajících s tím, že mapa Čech je naprosto změněna, zatímco moravské senioráty se mění daleko méně. Vedle toho nově vznikají tzv. oblastní církevní kanceláře (OCK) celkem se šesti zaměstnanci, kteří mají pro senioráty zajišťovat administrativu a projektové činnosti. Zdá se, že se tímto způsobem návrh snaží řešit tři hlavní problémy: 1) velkou administrativní zátěž seniorů a seniorátních výborů, 2) obtíže malých seniorátů při obsazování velkého počtu funkcí, které v každém seniorátu existují (sen. výbory, konvent, Jeronýmova jednota a další), 3) malý počet silných sborů ve slabších seniorátech, které by pomáhaly s organizováním

seniorátních akcí a poskytovaly podporu slabším sborům.

Tím že návrh předkládá velmi jasnou a srozumitelnou představu, jak mohou být senioráty uspořádány, umožňuje velmi konkrétní diskusi o řadě podstatných aspektů. A je dobře, že sami autoři svá doporučení prezentují spíše jako impulz pro další debatu než jako finální návrh. Nabízí se například následující otázky či problémy k vyřešení:

– Senioráty by měly být „spádová oblast“ = přirozeně definované regiony, které mají podobné rysy, sdílejí podobné problémy, a proto lze očekávat, že mohou úspěšně sdílet i své zkušenosti a nápady. Různé části některých nově zřizovaných českých seniorátů ale nemají společného vůbec nic (zahrnují například Prahu a oblasti, které sahají až k jižní a západní hranici).

– Ve velkých seniorátech senior nemůže znát podrobně situaci v jednotlivých sborech a věnovat se jim. V dnešních velkých seniorátech se toto snaží řešit např. zřízením menších okrsků (Moravskoslezský sen.) nebo tzv. patronů (Pražský sen.). Koncept velkých seniorátů by měl obsahovat promyšlené řešení tohoto problému, neměl by spoléhat na to, že se tento problém „nějak vyřeší“ – stávající praxe velkých seniorátů totiž neukazuje žádný jasně fungující model.

– Návrh na rozdělení Prahy, která tvoří jeden přirozený celek, rozladil řadu pravověrných Pražanů – zde velmi oceňuji odvahu komise, která se nebála přijít s takto kontroverzní změnou! V pozdních večerních hodinách před projednáním tohoto návrhu na synodu vznikl upravený návrh, kde Praha zůstává spojena. Je to nová varianta, která vyšla vstříc nejvíce kritickým ►

hlasům, ale má jiné, minimálně stejně závažné otazníky.

– Nově zřizovaná pracovní místa v OCK. Je třeba popsat, co mají tito lidé dělat (jak administrativní, tak projektoví pracovníci), aby bylo zřejmé, že šest nových úvazků je opravdu třeba. Jsou to totiž dodatečné náklady, proti kterým zatím není žádná úspora. V první řadě by ale bylo vhodné co nejrazantněji zrevidovat, které administrativní úkony a v jakém rozsahu jsou doopravdy nutné, a které ne. Vedle probíhá digitalizace, která by měla pracnost řady úkonů podstatně snížit (bez ohledu na to, jestli jsou, nebo nejsou nutné). Naopak se nabízí otázka, jestli by seniori neměli být uvolněni ve svých sborech z farářské funkce, pokud mají odpovědně vést velké senioráty. Odpověď na tuto otázku souvisí úzce s tím, jaká má být jejich role (viz níže).

Nemluvíme ale o tom, jestli se má změnit také role, kterou dnešní senioráty plní

Na všechny výše uvedené otázky lze jistě najít odpověď, a návrh organizace seniorátů případně upravit. Mě ale nejvíc leží na srdci to, co přeložený návrh zcela pomíjí – a to je role seniorátů. Proč? V době, kdy ČCE byla stabilizovaná, stačilo, aby seniorát zajistil/dozoroval chod administrativních úkonů (volby ve sborech, instalace farářů a staršovstev), zajistil kontinuitu různých setkání na seniorátní úrovni (faráři, kurátoři, mládež) a pomáhal odstraňovat problémy, pokud se v některém sboru objevily. Dnešní situace je ale jiná – řada sborů se zmenšuje a řeší svoji budoucnost – nejen tu organizační (s kým se spojit), ale další existenci společenství. V tom potřebují často podporu. Menší sbory také budou muset více věcí dělat společně. A roste potřeba pracovat i mimo existující sbory. Jednak proto, že v celých velkých oblastech sbory nejsou – např. i v Praze, kde je koncentrace sborů největší, jsou velké čtvrti, ve kterých žijí stovky tisíc lidí, ale evangelický sbor tam není. V jiných oblastech sice sbory jsou, ale dožívající společenství s věko-

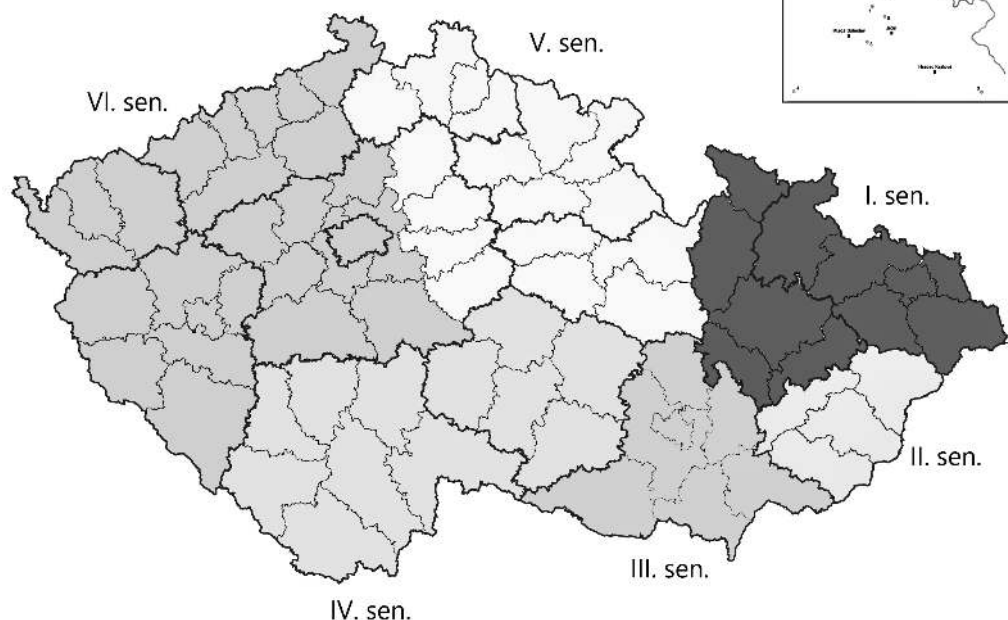
vým průměrem 60 a více let těžko přitáhnou mladé hledající lidi. Vzniká tak zjevná potřeba vytvářet nová společenství a vnášet do těch současných nové impulzy. Toto vše vytváří dost složitých úkolů, které se nedají řešit jinde než na regionální úrovni. A protože v každém regionu je jiná situace, není možné dělat ve všech stejné kroky. V Praze to může být „nekostel“ jako nízkoprahové setkávání pro lidi mimo církev. V západních Čechách třeba práce s místní necírkevní komunitou souběžně se službou existujícího sborového společenství, o které píše Juliana Hamariová. A v severních Čechách může být nejpotřebnější vydat se mezi sociálně slabé a mezi lidi na okraji společnosti. V každém regionu by ale měla existovat srozumitelná odpověď na otázku, co chceme příští rok, dva roky nebo pět let dělat. A nápady na to, co dělat, také musí být proveditelné – zejména vzhledem k tomu, kolik je kde lidí ochotných přiložit ruku k dílu a jaký mají talent či obdarování. Je jedno, jestli se to bude jmenovat vize, rozvojový plán, plán práce, nebo se to nebude jmenovat vůbec nijak. Tato představa – co dělat a proč, by měla být sdílena většinou členů církve v daném regionu. To vše si představuji pod stručnou větou „senioráty fungují ve svých spádových regionech jako významný aktér“.

V pražském seniorátním výboru jsme o tom měli živou debatu

Když jsme zkoušeli v pražském seniorátním výboru zformulovat odpověď na otázku „co dělat“ (uspořádali jsme dokonce pro tento účel výjezdní zasedání), narazili jsme na rozdílné představy, jaká má být role seniorátu (resp. seniorátního výboru). „Aktivisté“ sršeli nápady. Naopak zastánci „klasického“ stylu říkali – aktivita musí vzniknout ve sborech, které mají svobodu dělat, co uznají za vhodné. Seniorát jim do toho „nemůže mluvit“ či direktivně zasahovat – může pouze vyžadovat dodržování pravidel církevního zřízení a poskytnout podporu, bude-li o ni zájem. Nakonec jsme se myslím vzájemně pochopili v tom, že seniorát by měl inspirovat,

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

Návrh nového rozložení seniorátů

návrh administrativního členění ČCE

iniciovat věci, koordinovat, zprostředkovávat informace a pomoc. Tato zkušenost mi ukázala, že diskuse o roli seniorátu je potřebná a představa seniorátu jako „aktivního hybatele“ není vůbec samozřejmá.

Je třeba najít shodu v tom, jaká má být role seniorátů, než bude jejich nové uspořádání schváleno

Jak souvisí diskuse o roli seniorátů s jejich organizací? V první řadě je třeba zdůraznit, že aktivnější roli mohou senioři a seniorátní výbory přijímat, aniž by se v církevních řádech cokoliv měnilo. Nemusíme čekat na žádnou změnu řádů! Rozhodnutí o novém uspořádání seniorátů by ale měla předcházet diskuse o jejich roli. Organizace seniorátů by totiž měla napo-

máhat tomu, aby se senioráty jako střední články v organismu ČCE významným aktérem stát mohly. Pokud nebudeme mluvit o roli seniorátů, hrozí, že debata skončí u mechanických pravidel jejich fungování a kreslení jejich hranic. Alarmující je, že se podstatná část začínajících diskusí na téma seniorátů soustředí právě na toto. Není to nic neobvyklého – při organizačních změnách v jiných institucích se velmi často stává, že se pozornost zaměří hlavně na to, jak bude vypadat jejich nové organizační schéma či mapa. Bývá to na úkor přemýšlení o tom, jakou roli mají hrát jednotlivé organizační jednotky a proč. Až při realizaci se pak často ukáže, že to bylo ke škodě věci. Doufám, že nás tento osud nepostihne!

Petr Štulc

Kultura, historie, duchovno. Pro návštěvníky připravili evangelíci i letos pestrý program

Evangelické sbory se zapojily do Noci kostelů, celkem se otevřelo napříč Českem přes 1700 budov

Od západních Čech až po Valašsko. Na Noc kostelů se každoročně otvírají stovky církevních staveb. A nenabízí se jen nahlédnutí do prostor sakrálních památek v tajemném večerním světle, ale také bohatý doprovodný program, který pro návštěvníky místní komunita připravuje. K této oblíbené události se i letos připojilo velké množství sborů Českobratrské církve evangelické. Přinášíme vám ohlas z některých koutů naší církve.

na farní zahradě v Teplé

V Teplé se návštěvníci vydali po stopě QR kódů

V Teplé, malém městečku, které najdete mezi Mariánskými Lázněmi a Karlovými Vary, jsme letos pořádali Noc kostelů poprvé. Program jsme pojali spíše společensky než kulturně. A ačkoliv jsme ve městě vyvěsili plakátky, napsali článek do místního zpravodaje, dali pozvánku do fb skupiny našeho města a pozvali své známé, bylo těžké říct, co od toho vlastně čekat.

Ve vnitřních prostorách jsem měl úvodní slovo a předvedli jsme fotky ze sborového života, doplněné o vhled do historie mateřského centra, které má letos, nepletu-li se, 15. výročí. Následovala krátká přednáška o J. A. Komenském a na závěr jsme promítali animovaný film *Labyrint světa a ráj srdce*.

Venku byla QR kódová stopovačka po městě, připravená jak pro děti, tak pro dospělé. Otázky byly o Teplé, o Komenském i o sboru. Na stopovačku navazovaly hry pro děti na sborové zahradě a grilování. Pro zájemce zde byl kurz první pomoci.

Pořádat Noc kostelů v malém městě je podle mě v něčem celkem výzva. Není to spíše věc velkých chrámů a kostelů v místech, kde člověk může zůstat v anonymitě? Pár lidí z města ale přišlo, a to především na osobní pozvání. Možná jde o to, jak Noc kostelů uchopíme, já jsem to bral trochu jako „den otevřených dveří“. A ačkoliv jsem čekal o něco větší zájem, byl jsem rád, že jsme se do toho pustili, a doufám, že to zopakujeme, i kdyby příště třeba zase trochu jinak.

Aleš Rosický, farář FS Teplá

V Červeném kostele otevřeli bar

Když jsem poprvé slyšela, pro kolik lidí chystáme ve sboru Noc kostelů, spadla mi brada. Prý i pro 6 tisíc. Z vesnice jsem byla zvyklá na komorní záležitost tak pro 150.

Po dvou letech covidu nakonec přišlo 2985 návštěvníků. Bylo potřeba 30 dobrovolníků, organizační schopnosti pana kurátora a mnohé zkušenosti z dřívějších ročníků.

Chtěli jsme, aby vedle kulturního programu bylo nějak patrné, že kostel není jen stavba, koncertní nebo výstavní síň, ale prostor, kde se žije, kde je doma konkrétní křesťanské společenství, kde kostel mohou kolemjdoucí i nějak vnímat, připojovat se.

Červený kostel v Brně

Proto bylo možné vedle varhanních vstupů místních varhaníků, pěveckého sboru Kůrovec, Vachova sboru moravských učitelek, mužského pěveckého sboru z Bavorska Europachor Landshut, Přikryl bandu a vedle přednášky o historii kostela zavítat na limonádu z grapefruitu a rozhovor do baru U dvou farářů nebo si vyrobit drobnou vitráž v dílně pro děti. I v tom velkém množství lidí se někdo zastavil na pozdrav, na kratší či delší rozmluvu. Děti si odnášely své vitráže, které teď snad zdobí okna jejich domovů.

Noc kostelů je příležitost k otvírání dveří křesťanských společenství, k odstraňování bariér a různých obav. Snad tohle zažil někdo i v Červeném kostele.

Iva Květonová, farářka FS Brno I

Na Valašsko zavítal písničkář Pavel Helan

Tak jako v mnohých sborech různých denominací po celé zemi i v našem farním sboru CČE v Hošťálkově proběhl už několikrát ročník. Pro nás je to především příležitost k šíření evangelia, radostné zvěsti, že Ježíš Kristus zemřel za hříchy každého z nás. Posláním Noci kostelů je možnost oslovit evangeliem všechny lidi v okolí. Letos jsme zvolili téma „Křesťan a pomoc“, které souzní s touhou mnohých pomoci ukrajinským uprchlíkům.

Pavel Helan v Hošťálkově

Rádi bychom vám stručně představili náš letošní program:

Po úvodních slovech a pozdravu představitelů obce zazněl zpěv dětí z našeho pěveckého sboru Notička. Následovalo cca dvacetiminutové vystoupení Kamily Polonyové a Daniela ►

Jakubíka, jejich písně byly plné lásky k lidem navzájem i k valašské přírodě, vše zakončili známou písní „Nad našu Hošťálkovu“.

Poté všechny zaujal náš farář Petr Maláč zamyšlením k osobnosti matky Terezy. Z jeho slov nám plasticky vytanul před očima nejen její život, zcela odevzdáný pomoci druhým, ale také jsme směli nahlédnout do vnitřních bojů této velké křesťanské osobnosti.

Hlavním hostem letošního programu byl oblíbený písničkář Pavel Helan. Jeho laskavý humor, zformovaný do písní, nás provázel celou další hodinu. Na závěr zazpíval několik ukrajinských skladeb, které potěšily nejen naše ukrajinské přátele.

Po přestávce na občerstvení byl prostor pro několik písní naší chválicí skupiny, svědectví víry Alexeje z Ukrajiny a večer byl zakončen zpíváním s kytarou Petra Maláče.

Jako doprovodný program byl připraven biblický kvíz, kreativní koutek, nástěnky na téma matka Tereza a Albert Schweitzer, pro děti byly venku zorganizovány sportovní hry.

Naši Noc kostelů navštívilo 238 návštěvníků a ohlasy, které se k nám dostaly, vyjadřovaly velkou spokojenost.

Kamila a Martin Čevelovi, FS Hošťálková

Tahounem programu v Poděbradech byla undergroundová legenda Svatopluk

Noc kostelů se u nás konala asi podesáté. Snad ani neuvažujeme o tom, že by se nekonala. Jenom to, kdo pomůže s přípravou, je občas slabší. Proto se ani moc nepouštíme do nějakých novinek, ale zůstáváme u osvědčených trháků.

Kroniky, archiválie, fotografie na výstavu jenom vytáhneme ze skříně. Snad největší zajímavost jsou v tomto bloku programu soutěžní návrhy nikdy nepostaveného kostela z roku 1935 a pak fotografie konfirmandů, kde se návštěvníci hledají a ukazují se svým známým. A archivní tisky biblí a zpěvníků, nad nimiž občas zavítavší historikové lomí

rukama, cože si to s těmi skvosty dovolu-
jeme.

Již na počátku, kdy nebylo zřejmé, jestli vůbec někdo cizí přijde, jsme chtěli akci pojmut tak, abychom z ní měli radost my sami. A tak se posezení u grilované kýty držíme doteď, i když návštěvníků (snad i proto?) chodí poměrně dost. Kýtu už nemáme jednu, ale dvě, a návštěvníci se přitom shlukují a konverzují. Ano, zdá se, že středem události není ani tak kostel, podle kterého nese setkání název, ale spíš společenství, které se podle novozákonního vzoru setkává při hostině. Myslím si, že to není špatně.

v Poděbradech zahrál legendární Svatopluk

Oficiální úvod zprostředkoval letos menší harfový a flétnový koncert u našeho zahradního altánu Gloriet, při kterém se představilo pár sborových hudebníků.

Tradičním bodem programu bývá v poslední době pokus o společný zpěv, zpravidla ze zpěvníku Svítá, ale letos jsme přidali také dětské písně Ludka Rejchrt. Máme totiž dvě nadšené skupiny dětí, které rády zpívají a dokonce se nechaly přesvědčit, že budou zpívat veřejně na mikrofony.

Hlavním tahákem programu bývá většinou koncert. Tentokrát jsme pozvali kapelu Svatopluk a byla to dobrá volba. Svátový písně jsou pořád oblíbeny, a to i u méně církevního

publika, které si i tentokrát na naši zahradu cestu našlo. A jejich beatové podání s nadšeným frontmanem Rostou Tvrdíkem je zkrátka skvělé a zapadlo do prostoru i času.

Skupinky návštěvníků si v setmělé noci ještě chvíli povídaly v různých koutech farní zahrady a pak se odebraly domů nebo do jiných podniků. Díky!

Martin Fér, farář FS Poděbrady

V kostele sv. Martina ve zdi bylo rušno

Je pátek 10. května. Z Martinské ulice, jindy rušné spojovací linky Uhelného trhu a ulice Na Perštýně sálá neobvyklá atmosféra. Běžný ruch je nahrazen jemnými tóny varhanní hudby a sborového zpěvu. Ty však svou silou dokážou přehlušit zvonky tramvají na Národní třídě i smích a hlasy, linoucí se z podniků v Bartolomějské ulici. Náhodného kolemjdoucího osloví natolik, že se ve svém každodenním shonu zastaví před jindy přehlíženou budovou, přemůže hranici těžkých dveří a vstoupí do kostela sv. Martina ve zdi – místa, kde se při večerních bohoslužbách od dávna setkávají mladí i staří. Je Noc kostelů

2022 a přes tisíc zájemců se chystá překročit práh více než 800 let starého kostela na pomezí Nového a Starého Města.

Každoročně se návštěvníci mohou díky Noci kostelů neformálně setkat s prostředím martinického sboru a zařadit se tak mezi ty, které láká jeho společenství, genius loci či kulturní program. Letos měli zájemci možnost zúčastnit se přátelského rozhovoru mezi farářem a farníkem, potěšit se varhanním koncertem z díla G. F. Händela nebo vystoupením renomovaného pěveckého sboru z USA. Neméně důležité však byly časy ticha, nabízející chvíle pro obdiv krás kostela i vlastní zastavení. Duchovní zážitky vyvrcholil zpěvy z Taizé, při nichž příchozí mohli pocítit sílu společné modlitby a sounáležitosti.

pěvecký sbor z USA u Martina ve zdi

Přestože bychom na Noc kostelů mohli nahlížet jako na propagaci, jejímž cílem je především představení sborů a křesťanských tradic, vnímám její sílu zejména v možnosti nabídnout prostor. Prostor, kde se lze střetnout, navázat vztah, sdílet víru a modlitby, radosti i strasti, prostor plodné diskuse i ticha – tedy prostor, kterého je v dnešní uspěchané a konflikty rozdmýchané době takový nedostatek, kterého je tolik zapotřebí.

Matěj Bouček, Martinské grémium/

připravila **ARO**, mezititulky redakční, foto: archivy farních sborů

Chceme dobře pečovat o lidi i o budovy

Ke zprávě ústřední církevní kanceláře za rok 2021

Pro práci vedoucího tajemníka jsem měl od počátku jednu velkou výhodu. Jako postpubertální mladík jsem více než po barech a kavárnách proseděl řadu dnů na synodech a schůzích všemožných odborů. Nevím, co mě to popadlo, ale zvládl jsem na neskutečně bolavých vinohradských lavicích prosedět skoro desítku synodů.

Vždycky mě tam fascinovalo až defenzivní postavení ústřední církevní kanceláře, která pomohla vše připravit a posléze přijímala úkoly a v mnohém i výtky; ne snad proto, že by nic nedělala, ale že o sobě a své činnosti nedávala vždy vědět. A nebylo se co divit – bez vyzvání synodu kancelář nevydávala dopředu písemné počty ze své činnosti.

Před pár lety, když už jsem v církevní kanceláři pracoval, jsme dostali úkol vydat počty z fundraisingu. A když jsme zprávu připravovali, nevěděli jsme vlastně, co přesně do ní dát. Tak mě napadlo, zda by nebylo nejlepší dát maximum informací bez vyzvání, protože kancelář může být zcela transparentní.

Proto jsme pro synod v roce 2022 udělali změnu a připravili maximálně stručnou zprávu o všech zásadních aktivitách ústřední církevní kanceláře v bodech. A tak vzniklo čtrnáct stran.

Nejsem naivní a nevěřím, že všichni synodálové četli zprávu celou. Nicméně rozdělením na jednotlivé úseky vznikl jednoduchý materiál, kde si každý může najít to, co potřebuje a co ho zajímá. Někoho zajímá fundraising, jiného kurzy, někdo další si počte v tom, jak pracuje archiv a co v něm ukládáme.

Byť se snažíme o zjednodušování všeho, přibyla tato zpráva a z reakcí je zjevné, že v jejím podávání nadále budeme pokračovat. Můžete

si jí přečíst i vy, a nakouknout tak do dění, co vlastně v té Jungmannce děláme.

A co že jsou ty naše priority?

Stručně se dá říct, že chceme procesy v církvi maximálně zjednodušit a „odpapírovat“. Týká se to vši pošty, redukce mailů, podávání grantových i jiných žádostí. Grantové programy, volby, ale i schvalování dovolených a další administrativní procesy budou v blízké budoucnosti plně digitalizovány a do archivu vytiskneme jen finální smlouvy či dokumenty. Věříme, že pro sbory to bude zcela zásadní zjednodušení, změnu poznají sbory při daleko jednodušším podávání diakonických a rozvojových projektů pro rok 2023.

Za druhé chceme dobře pečovat o lidi i o budovy. Chceme platit dobré peníze za dobrou práci. U lidí to znamená nedělat zbytečné činnosti a zaměstnávat profesionály pro práce, které máme a musíme je jako církev dělat. Samozřejmě se aktivně připravujeme na nové výzvy strukturálních fondů a rozvíjíme projektové myšlení. A pokud jde o budovy, chceme je opravovat a pronajímat za obvyklé nájemné, což se již daří u velké většiny těch, které jsou ve vlastnictví povšechného sboru.

Práce ústředí není odtržena od církve. Máme a chceme sloužit církvi, aby rostla a nedělala věci zbytečně. Často ve své práci narážím na stesk po mnoha zbytečných činnostech – v takovém případě mi to pište a sdělujte. Všim se zabýváme. Nic, co děláme, není mantra, vše se má a musí měnit podle toho, co církev opravdu potřebuje. Mějme rádi aspekty funkční a historické, ale nebudme sentimentální.

Kromě toho, že si málo děkujeme, si málo taky říkáme, že má církev velkou budoucnost. To podstatné se děje ve sborech, ne na ústředí. A sbory dělají velmi dobrou práci, v poslední době se to zázračně ukazuje při pomoci Ukrajincům – církev nabídla zhruba 2000 míst uprchlíkům a pečuje o ně. Je to úžasné a díky za to!

Martin Balcar

CÍRKEV A EVROPA

Návštěva Bruselu

Jak se staví mosty mezi církvemi a institucemi

Ve dnech 16. až 18. května 2022 navštívilo dvacet zástupců různých českých církví město Brusel. Cestu organizovala a vedla Magdaléna Frouzová, vedoucí tiskové sekce a tisková mluvčí zastoupení Evropské komise v ČR. Smyslem návštěvy bylo seznámit se s fungováním Evropské unie a jejích institucí. A musím hned na začátku napsat, že jsme se o Unii dověděli hodně nového a zajímavého. A navíc se nám podařilo najít dostatek času k rozhovorům, které pomohly z naší skupiny vytvořit krásné ekumenické společenství.

Za ČCE se účastnili Pavel Pokorný a Vladimír Zikmund, z ostatních například Pavel Šebestián Smrčina, Stanislava Francesca Šimuniová či Marek Vácha. Program cesty začal první den hned po přeletu společnou večeří. To hlavní nás čekalo druhý den dopoledne v budově Berlaymont, ve které sídlí Evropská komise. Dopolední program pokračoval v areálu Evropského parlamentu. Červenou nití, táhnoucí se většinou prezentací, bylo naplňování článku 17

před budovou Evropské komise

smlouvy o fungování Evropské unie, který legislativně zakotvuje povinnost Unie udržovat s církvemi pravidelný, otevřený a transparentní dialog. ►

Co bylo jinak předmětem jednotlivých prezentací? Hned v té první jsme se dověděli o hledání jednotných reakcí na válku na Ukrajině, na její hospodářské dopady, na přijímání uprchlíků a také o hledání řešení nezávislého soudnictví v členských státech. Dalším tématem byly aktivity v oblasti ochrany klimatu a „Zelená dohoda“ (*Green Deal*). Změna klimatu je skutečně vážná hospodářská hrozba, proto jsou podporovány veřejné i soukromé investice do nových technologií, do udržitelných řešení a přelomových inovací. Naše průvodkyně Magdaléna Frouzová nám pověděla o své práci, do které patří i boj s různými přesudky, dezinformacemi a mýty o Evropě, často cíleně šířenými. K dalším tématům patřila podpora sociálních projektů, ochrana trhu před digitálními giganty a před zneužíváním osobních údajů v digitálním prostoru.

V Evropském parlamentu jsme se sešli s europoslankyní Michaelou Šojdovou. Mluvila o ruské agresi, která změnila priority Evropy, ne však její hodnoty. Mluvila také o přípravě na předsednictví ČR v Radě EU a o přípravě témat, která může předsednická země vnášet do rozhovoru. Například jde o nezávislost médií, potravinovou bezpečnost, bezpečné geneticky upravované plodiny nebo hospodářskou nezávislost na Číně.

Třetí den dopoledne jsme navštívili Komisi biskupských konferencí zemí Evropské unie (COMECE), kde nás přivítal generální tajemník Manuel Barrios. Dověděli jsme se, jak se v praxi uskutečňuje dialog s evropskými institucemi. Nyní se hodně diskutují témata jako migrace, bezpečnost obchodu, obnova po pandemii, ochrana menšin, rodina a život. Posledním místem rozhovorů byla Konference evropských církví (CEC/KEK). Přivítal nás generální tajemník Jørgen Skov Sørensen a Peter Pavlovič z výkonného výboru KEK. Tato Konference je společenství sdružující 114 církví z pravoslavných, protestantských a anglikánských tradic celé Evropy. Kromě úzkého dialogu s evrop-

skými institucemi se snaží o stavění mostů mezi církvemi, společnostmi a institucemi. Věřím, že církve mají společnosti co říct v otázkách etiky, bioetiky, v otázkách sociálních, v otázkách migrace, etiky obchodu i životního prostředí.

Jestli bylo cílem, aby si každý účastník udělal vlastní obrázek o Bruselu jako o hlavním městě Evropy v době, kdy role Unie a jejích institucí je zásadní v řešení dopadů války na Ukrajině, a v době, kdy se blíží české předsednictví v Radě EU, jsem přesvědčen, že se to podařilo. Dobrý dojem na nás udělali všichni čeští bruselští „úředníci“, se kterými jsme se setkali; vzdělání, inteligentní, charakterní. Máme zastoupení v Evropské radě, v Evropské komisi, v Evropském parlamentu. Spoluutváříme „Brusel“, jsme jeho součástí.

na lavičce Václava Havla

A jestli bylo cílem dát dohromady lidi z různých církví, aby se mohli poznat a inspirovat, tak se to jistě také podařilo, což ilustruje i přiložená fotografie. Na fotce jsme na lavičce Václava Havla před Evropským parlamentem spolu se sekretářem brněnského biskupství otcem Jaroslavem Čuprem.

Vladimír Zikmund, foto: Vladimír Zikmund

Vzkaz ukrajinských rodin, ubytovaných v Chrudimi

Dobrý den! Jsme z Ukrajiny! Oksana se synem Ivanem, Světlana se synem Kirilem a matkou Elenou, Olga s dcerou Dariou, Iryna s dcerou Kristinou a synem Kirilem.

Od začátku března 2022 žijeme všichni v Chrudimi v České republice. Ještě v polovině února jsme si ani nedokázali představit, že budeme žít v této zemi. Všichni jsme žili na Ukrajině se svými rodinami. Pracovali jsme tam, dělali si plány do budoucna v naší zemi – na Ukrajině.

Jeden den – 24. února 2022 – změnil naše životy, naše rodiny, naše plány a naše sny. V tento den začala v naší zemi válka. Rusko svrhlo na naši zemi, na naše města, obce a vesnice desítky leteckých bomb a nadále naše města bombarduje a naše lidi zabíjí.

Jsme vděční české vládě, která Ukrajincům v této těžké době pomáhá. Také jsme nesko-nale vděční českému lidu, díky kterému cítíme v České republice podporu a pochopení.

Zvláště děkujeme paní Anně Lavické, farářce chrudimského sboru Českobratrské církve

evangelické, všem farníkům sboru (včetně Nory Gregorové a Jana Blažka) za jejich pohostinnost, laskavost, pozornost, ochotu pomoci. Všichni pro nás hodně udělali a stále dělají.

Nedělní kázání jsou pro nás překládána do ukrajinštiny. Modlí se za naše rodiny a naši zemi.

Poskytují nám pomoc s bydlením, oblečením, jídlem, prací, s léky, vzděláním a volným časem. Pořádají zábavné programy, organizují výlety a obecně dělají vše pro to, abychom se cítili pohodlně.

Snaží se nás odvést od těžkých myšlenek, rozveselit nás písněmi a modlitbami. Ve slovech a činech těchto lidí je hodně laskavosti, vřelosti, upřímnosti a síly. Pomáhají nám, jak jen mohou. Vždy budeme vzpomínat a budeme vděční, že jsme byli přijati jako rodina!

My Ukrajinci stojíme za světovým mírem! Ať ani jedna země nepocítí bolest, násilí na dětech a ženách, zkázu a smrt! Ať je mír a přátelství na celém světě! Díky moc!

Iryna Klimenko

s farářkou A. Lavickou (uprostřed)

9801 kilo ticha. Před osmdesáti lety zmizely zvony z kostelů

Válečná rekvizice postihla i evangelické sbory

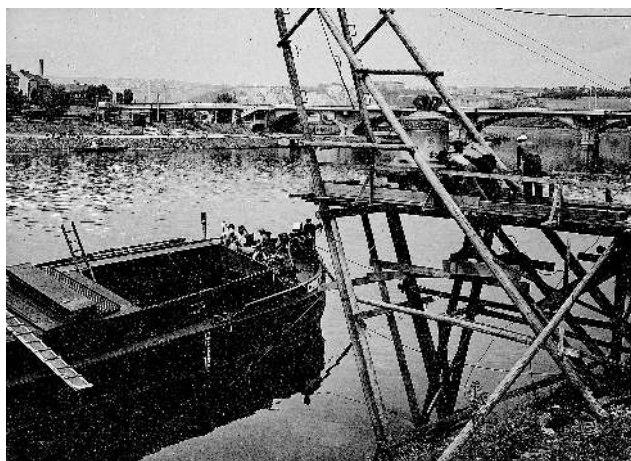
Přesně před 80 lety byla protektorátními úřady nařízena tzv. rekvizice zvonů. Nejvíce postižena válečným zabavováním byla samozřejmě římskokatolická církev, které patřil v českých zemích suverénně nejvyšší počet zvonů, řádově jde o tisíce kusů. Rekvizice se ale samozřejmě dotkla i církví (a institucí) dalších, včetně evangelické. Oproti obecnému povědomí však nebyly zabavovány pouze zvony, ale například také varhany, někdy dokonce i části budov (např. měděné střechy).

Jménem císaře pána

V úvodu je třeba připomenout, že v kontextu českých dějin se nejedná o jedinou rekvizici. Rozsáhlá rekviziční akce probíhala také za první světové války. Získávání barevných kovů pro válečné účely bylo nejprve řešeno sbírkami, protože ty ale nebyly schopny pokrýt obrovské množství potřebného materiálu, bylo vyhlášeno zabavování zvonů pro státní účely. První vlna rekvizice započala již v roce 1916 a probíhala až do následujícího roku. Válka však pokračovala a zvonoviny byl stále nedostatek, a tak byla vyhlášena druhá rekvizice. Ta se dotkla všech zvonů o průměru větším než 25 cm, ušetřeny směly být jen zvony signální (železniční či lodní) anebo zvony „zvláštní umělecké či historické ceny“, tedy obecně zvony ulité před rokem 1600.

Obě vlny rakouského rekvírování však byly velmi divoké, chaotické a nešetrné. Zvony byly

leckdy rozbíjeny ještě na věžích, jiné vyhazovány z oken. Za své vzala i řada cenných zvonů, a to i přesto, že se na ně vztahovala zmíněná výjimka. Kvůli nedostatečné nebo neexistující dokumentaci však docházelo k omylům a zvony byly zničeny dříve, než se rozhodlo o jejich ochraně. Třetí, podle historiků velmi krutá rekvizice už naštěstí nebyla – válka skončila. I přesto byly následky rekvizic katastrofální: z Čech, Moravy i Slezska zmizely tři pětiny všech (převážně církevních) zvonů, což představuje asi 10 000 kusů. Přesná čísla se zřejmě už nepodaří zjistit, protože dokumentace je neúplná. Některé prameny hovoří až o 14 000 zvonech.

nakládání zvonů na loď v Praze

Některé zvony se však zachránit podařilo – buď nebyly ani sejmuty, anebo se po válce vrátily. U jiných byla aspoň pořízena fotodokumentace, sádrové odlitky, nákresy a další materiály pro výrobu jejich kopie. Po první světové válce se

řada zvonů na svá místa vrátila. Jenže rekvizicím ještě neodzvonilo...

Zůstane deset, dvanáct zvonů...

O pouhých dvacet let později propuklo válečné běsnění v Evropě nanovo. Československo, které se po obsazení Němci stalo protektorátem Čechy a Morava, muselo poslouchat nařízení přicházející z Berlína. V roce 1940 byl v Německu vydán zákon o čtyřletém hospodářském plánu na shromáždění neželezných kovů. Jeho realizací byl pověřen samotný Hermann Göring, říšský maršál a Hitlerova pravá ruka. S pokračujícími válečnými operacemi a stále více vyčerpaným hospodářstvím však musela Říše hledat nové a nové zdroje barevných kovů. Nejprve tak byl rekviziční zákon rozšířen na okupované pohraničí, tedy zejména Sudety. Na dosah však byl protektorát, ještě nedávno prosperující průmyslové Československo.

A tak už počátkem prosince 1941 obdrželo církevní ústředí úřední obsílku, v níž se uvádělo, že „majitelé bronzových zvonů bez rozdílu druhu a účelu, a to i zvonů nepoužitých nebo určených k prodeji, po případě k dodávce, jsou povinni tyto zvonky sejmuti a odevzdati“. Také toto nařízení se nevztahovalo na zvony signální, ani na zvony poškozené a zvony již dříve uložené v muzeích. Všichni majitelé zvonu měli povinnost do pouhých osmi dnů písemně ohlásit, zda mají v úschově zvony, které podléhají povinnosti k odevzdání.

Hned 12. prosince rozeslala synodní rada v čele s Josefem Křenkem znění této vyhlášky do všech svých sborů s výzvou, „aby tak hned učinili“. Nešlo o podbízění okupantům, ale obavu o své bratry a sestry. Režim totiž dal jasně najevo, že nehodlá žertovat – neuposlechnutí zákonné povinnosti bylo trestné, hrozilo buď pokutou tehdy závratných 100 000 korun, anebo dokonce až půlrokem vězení.

Pořádek musí být

Německá rekvizice byla nesrovnatelně sofistikovanější než ta rakouská. Postupovalo se podle

jednotného systému, a to jak na území protektorátu, tak na území Německa. Zvony byly tříděny do čtyř kategorií (A, B, C, D) podle jejich umělecké a historické hodnoty, přičemž o klasifikaci rozhodovaly církevní úřady společně s památkáři. Nejcennější zvony byly zařazeny do kategorie D – ty měly zůstat zachovány a ani nebyly svěšovány z věží. Naopak zvony kategorie A měly být odvezeny a roztaveny jako první. O tom, že nacisté se neštíteli zlikvidovat i ty nejvzácnější zvony, však svědčí i nechvalně proslulý Göringův citát: „V Německu by mělo být zachováno deset až dvanáct zvonů.“

*již sejmuté zvony, které byly zabaveny sboru
v Dvakačovicích*

Důraz byl kladen také na pečlivou dokumentaci. Každý český zvon byl označen unikátní identifikační značkou ve tvaru P/P ##### (Protektorat/Prag, číslo) nebo P/O ##### (Protektorat/Ostrau, číslo), památkáři měli pak za povinnost každý ze zvonů zdokumentovat, vyfotit, popsat, případně dokonce učinit analýzu jejich zvukového obrazu. Pikantní je, že pečlivá dokumentace byla využívána jako záminka pro zdržování odvozu zvonů. Po válce to prozradil přednosta Státního památkového ústavu dr. Wagner s tím, že postupně vymýšleli další a další metody, aby nebylo možné zvony odvézt a „aby se převálila nejnebezpečnější doba, kdy německé úřady na odvoz naléhaly“.

Zabavené zvony byly svázeny na shromaždiště (*Sammellager*), která byla v protektorátu dvě – v Praze a v Ostravě. Všechny zvony ovšem nakonec skončily na pražském Rohanském ostrově, kde byly nakládány na loď a odváženy do Hamburku k dalšímu zpracování.

Smutné příběhy, smutná bilance

V průběhu let 1941–1942 bylo v protektorátu úředně zabaveno celkem 9801 zvonů o celkové váze 1 562 926 kilogramů. Z toho podle dostupných pramenů pocházelo celkem 103 zvonů z evangelických kostelů 53 sborů (i zde se prameny rozcházejí: někdy se udává až 107 zvonů). Největší zabavený evangelický zvon pocházel z kostela ve Vanovicích, dle záznamů vážil 1670 kg, oproti tomu nejmenší zrekvírovaný zvon, pocházející z rybnického sboru (u Příbrami), vážil pouhých 22,5 kg.

Nejvíce zvonů bylo zabaveno v Brněnském seniorátu, a to celkem 17. O své zvonění byly obrány Heršpice, Nikolčice, Nosislav, Rychmanov, Vanovice, Brno-Židenice a Horní Vilémovice. Nejvíce zvonů, celkem pět, si úřady odvezly z Klobouk. Přimo v klobouckém kostele šlo o Hrubý zvon (817 kg), Poledňák (344 kg) a Žáček (177 kg), další dva o váze 120 kg a 66 kg byly odcizeny z kazatelské stanice v Násedlovicích. Naopak žádný zvon nebyl zabaven na území tehdejšího Plzeňského seniorátu.

Počet zabavených zvonů byl lehce korigován dodatkem k vyhlášce z ledna 1942, podle které „mohl být ponechán v každé náboženské obci jeden k vyzvánění použitelný kostelní zvon“. To řadu evangelických kostelů uchránilo buď před zabavením všech zvonů, anebo dokonce nemusely odevzdat žádný, disponovaly-li právě jedním. Vyhláška však neplatila automaticky, každý z vlastníků musel o výjimku písemně požádat u příslušného okresního úřadu. Vyhláška zároveň uváděla, že pro ponechání přicházely v úvahu zejména zvony malé, tedy do 25 kg. Pokud bylo v kostele zvonů více, byl ponechán nejmenší.

Jediný zvon ze čtyř tak zůstal například sboru v Novém Městě na Moravě. Tři zabavené zvony byly přitom takřikajíc zánovní – na věži visely pouhé čtyři roky. Původní, pocházející z roku 1898, byly sboru zabaveny v roce 1917. O tom, s jakou radostí přivítali místní roku 1938 návrat zvonů, svědčí slova tehdejšího novoměstského faráře Vincence Vašíře: „Když naše zvony začaly zvonit, vycházeli lidé zde i v okolí bez rozdílu vyznání z domů, aby vychutnali tu jejich nádhernou melodii. Také odborný posudek římskokatolického kněze z Kroměříže byl nanejvýše příznivý.“ Zvony měly ladění dis, fis a gis, největší z nich vážil úctyhodných 1457 kg.

Dvěma „šťastným“ sborům se pak zvony vrátily ještě za války. Již 28. září 1942 se tak vrátil sboru v Rané velký bronzový zvon, který byl 6. 11. 1942 opět zavěšen a vydržel do konce války. Důvod navrácení není z historických zdrojů zřejmý, nejspíše šlo ale o administrativní chybu.

shromaždiště zvonů na pražském Rohanském ostrově

Jako z filmu pak působí příběh zvonů zádveřických. Ty se totiž vyhnuly zkáze hned dvakrát, a to zásluhou srdnatých a odvážných farníků. Poprvé za první světové války, kdy zvony potají zakopali, místo ještě té noci oseli a pole vrátili do původního stavu. Podruhé za protektorátu – tehdy už čekaly zvony na sběrném místě na praž-

ských Maninách, někdo se ale postaral o to, aby se zádveřické zvony z prvních řad posunuly více dozadu a odvezeny nebyly. Tak to zůstalo až do konce války a už 17. června 1945 se vrátily zpět. O celém příběhu se lze dočíst v knize *Příběhy víry* (2018).

Vyhnout se rekvizici však bylo možné i jinak. Například v Ratiboři u Vsetína zvony zůstaly, neboť byly ocelové, nikoliv bronzové. Proslulý je také příběh tzv. vanovického zvonění, které vyzrálo už na josefinské úředníky.

Navzdory mnohem pečlivější a kvalitnější evidenci druhoválečné rekvizice není jednoduché vyčíslit přesné ztráty. Obecně bývá přijímán údaj, podle něhož bylo z bývalých německých říšských území (včetně okupovaného pohraničí ČSR) odebráno a roztaveno 42 583 zvonů církevních a 1193 zvonů radničních, věžních a školních. Z ciziny, včetně protektorátu Čechy a Morava, to bylo cca 33 000 zvonů. Český campanolog Jaroslav Dobrodinský, který rekvizici zvonů v letech 1940 až 1945 ze své profesní povinnosti sledoval, uvádí, že v Čechách zbylo z předválečného počtu 13 %, na Moravě pouhých 6 % zvonů.

Poválečné martyrium

S koncem války však trápení neskončilo. Zabavené zvony potkaly rozličné osudy. Nejhůře dopadly ty v prvních liniích (tedy zejména kategorie A) – ty byly převážně odvezeny a roztaveny. Jiné stihli Němci odvézt do Hamburku, ale už je nestačili zpracovat. Nejvstřícnější byl osud k těm zvonům, které zůstaly ležet na shromaždišti v Praze. Pokud nebyly poškozeny, povětšinou se je sborům podařilo po válce rychle dostat zpět do kostelů.

Naopak snahy dostat domů zvony ze zahraničí byly více méně neúspěšné. Situaci komplikovala nejen pomalá a složitá přeshraniční byrokracie, ale po r. 1948 také uzavření československých hranic, které například bránilo bratru B. Opočenskému, českému zmocněnci ve věci zrekvírovaných zvonů, do Hamburku, tehdy patřícího k západnímu Německu, jet.

Kontury tehdejší situace dobře vyjevují slova katolického kněze a notáře Františka Štveráka, jemuž nebylo v této věci rovněž dovoleno opustit republiku: „... měl jsem jet. Nejel jsem, protože nemám doložku na pase. Tisíce najetých kilometrů za urgencemi, za pasem, hodiny ztraceného času a ubitých nervů.“

tzv. falešný zvon z hlíny a vosku už má podobu zvonu #9801

Přestože se církev nenechala odradit a byla ve snaze o navrácení zvonů velmi houževnatá (proces se táhl až do r. 1956!), zabavený majetek se zachránit nepodařilo. Uvažovalo se dokonce o ilegálním „únosu“ zvonů přímo z hamburského přístavu, o kterém se v dopise zmínil i B. Opočenský.

Smutnou tečkou tak byla zpráva pracovníka státního úřadu pro věci církevní, který v dopise adresovaném synodní radě píše: „Ve věci shora uvedené sdělujeme, že podle dopisu ministerstva zahraničních věcí bylo skladiště zvonů, zavlečených za okupace z Československa do Německa a uložených naposledy v Hamburku, již před časem zlikvidováno.“

Epilog: hlas zmizelých zvonů

Po osmdesáti letech se však umlčené zvony už brzy pomyslně znovu rozezní. Iniciativa „Zvon #9801 na Rohan“ v čele s Ondřejem Boháčem, ředitelem pražského Institutu rozvoje a plánování a nadšeným zvoníkem, totiž chce nechat odlít nový zvon, který bude mementem protektorátní rekvizice. Symbolicky bude vážit právě 9801 kg, tedy jeden kilogram za každý zrekvírovaný zvon (pro srovnání: Největší český zvon, svatovítský Zikmund, váží 14 tun). Umístěn nebude na věži, ale přímo na Rohanském ostrově – na místě, odkud zabavené zvony nastupovaly svoji poslední cestu před roztavením. Vytvoření nového zvonu vyjde přibližně na 10 milionů Kč, které organizátoři shromažďují prostřednictvím sbírky. „Naším záměrem je při-

pomenout zničené zvony nejen nápisem, ale i přímo v reliéfní výzdobě pláště nového zvonu. „Základ tvoří fragmenty inspirované různými zaniklými zvony včetně částí původní výzdoby a úryvků textů, z nichž vyrůstá nový funkční celek“, vysvětluje staroměstský zvoník Kryštof Čížinský, který je spolu s Jakubem Kamínkem autorem návrhu pláště. Odlévání zvonu probíhá právě v těchto dnech, a to v rakouské dílně Grassmayr, která je jedna z nejstarších zvonařských dílen v Evropě.

Nový zvon by se měl rozeznít už letos v srpnu. Stane se tak hlasem i stovky zvonů, které zmizely z věží evangelických kostelů.

Adéla Rozbořilová

*Text vznikl s využitím archivních materiálů
ústředního archivu ČCE. foto: ÚA ČCE, 9801.cz*

KŘESŤAN V DNEŠNÍM SVĚTĚ

Týdny proti rasismu – pohled zpět a dopředu

Týdny proti rasismu mají poměrně hluboké kořeny – 21. března 1960 zastřelila policie v jihoafrickém městečku Sharpeville 69 demonstrantů, protestujících proti tehdy vznikajícím apartheidním zákonům, a několik set jich zranila. O šest let později vyhlásila Organizace spojených národů 21. březen „Mezinárodním dnem k překonání rasové diskriminace“. Roku 1979 se tento den proměnil v týden aktivit na vyjádření solidarity s oběťmi rasismu. V západní Evropě se týden proti rasismu postupem času rozšířil na Týdny proti rasismu, trvající v nejdelší variantě skoro měsíc – od 15. března (Mezinárodní den proti antimuslimskému rasismu) až do 8. dubna (Mezinárodní den Romů).

Rasismus je i v západní Evropě stále aktuální téma – například podle výzkumů univerzity v Lipsku se skoro polovina obyvatel bývalého východního Německa staví proti muslimům, Romům, Sinti a žadatelům o azyl.

Jak letošní Týdny proti rasismu vypadaly?

K Týdnům proti rasismu se různým způsobem vždy připojuje řada západoevropských států – a letos nově také Česká republika. V Německu a Švýcarsku jsou Týdny masově rozšířeny – například v Německu se pořádalo přes 4000 různých akcí. Výrazným elementem byly sportovní soutěže, při kterých se skupinky sportující mládeže i dospělých fotily s hesly #pohybemprotirasismu, #hýbemesespolu, #sportprotirasismu a #ukážemepostoj-100%prolidskápráva.

Druhou velkou skupinou byla náboženská setkání. Zvláště aktivní jsou v současnosti v rámci Týdnů proti rasismu muslimové, z 1800 takových setkání se jich asi 1700 konalo při pátečních modlitbách v mešitách.

Pozoruhodnou, ekologicky orientovanou aktivitou bylo mezináboženské sázení stromu jako projev zájmu o životní prostředí. Ke kořenům takto zasazeného stromu byly položeny kameny se symboly jednotlivých náboženství. Jejich představitelé vyjádřili společným zasazením stromu, jak jsou příroda a životní prostředí důležité pro všechna náboženství. V Karlsruhe je dokonce již několik let zahrada, věnovaná všem náboženstvím.

V březnu a dubnu proběhlo několik pilotních akcí. Velký zájem o realizaci Týdnů proti rasismu měli někteří příslušníci Policie ČR, takže tématu bylo věnováno jak školení policie, tak také besedy a přednášky pro žáky druhých stupňů základních škol ve všech čtrnácti krajích.

V senátu ČR uspořádala evangelická církev velmi zdařilou konferenci s nezapamatovatelným názvem Pestrost, jinakost, předsudky a strachy. Konference se zúčastnili především

středoškoláci z celé ČR, účastníci literární soutěže na téma Nejsem rasista, ale...

K Týdnům proti rasismu se připojila také Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU), v současnosti naplno vytížená pomocí uprchlíků z Ukrajiny – neromským, ale zvláště romským.

Situace romských uprchlíků z Ukrajiny ukázala, jak je zapotřebí se v naší společnosti proti rasismu stavět. Přemýšlíme proto, co v rámci Týdnů proti rasismu uspořádat příští rok. Rádi bychom, kdyby se Týdny postupně etablovaly a rozvíjely v české společnosti a přispívaly k její postupné proměně.

Církevním podobou Týdnů proti rasismu by mohly být bohoslužby pro pestrost a také společné bohoslužby romských a českých sborů. Dlouhodobě plánujeme pořádat na farách a v kostelích přátelská setkávání mezi představiteli policie a romských komunit.

Významnými společenskými činiteli jsou také hasiči, armáda a sportovní spolky. Rádi bychom, kdyby se k nám všichni přidali. Za pokus to rozhodně stojí...

Mikuláš Vymětal, foto: archiv Mikuláše Vymětala

Kdo je člověk?

Teologická antropologie ekumenicky

Upřímně, na nočních stolcích čtenářů bych tuhle publikaci spíš nečekala. A přece jsem ji tam sama častokrát měla. Je to tedy možná docela podobně jako s otázkou v jejím názvu. Ačkoli na první pohled zní teoreticky a široce, stačí se u ní na chvíli pozdržet a brzy zjistíme, že nás přivádí na hlubinu a stojí za to promýšlet ji dál. Vždyť právě tahle otázka tvoří významné pozadí mnoha aktuálních debat v současné společnosti, s nimiž se setkáváme téměř každý den. Ať už jsou to debaty o souvislosti lidské podstaty s tělesností, pohlavím a sexualitou, diskuse v rámci lékařské etiky, týkající se našich hranic a možností, problematika umělé inteligence nebo třeba reflexe důsledků života v pandemické izolaci... Všude je klíčové právě porozumění tomu, kdo je člověk a co z toho, jak o sobě přemýšlíme, plyne. Také současná krize důvěry v rozum (jejímž projevem jsou např. antivaxerské proudy anebo popírači války na Ukrajině) a zároveň naléhavá nutnost zdůraznit hodnotu lidského života, lidských práv a důstojného postavení uprchlíků volají po hledání odpovědi na tuto otázku. Co k tomu může povědět teologie? Jak může vstoupit do rozhovoru o antropologických tématech, který se na poli humanitních věd v současnosti vede?

Kolektivní monografie, která vyšla v roce 2021 v nakladatelství Karolinum, si předsevzala právě hledání společné řeči s antropologickým bádáním a snaží se do rozhovoru vnést poznatky teologie a ohled na spirituální rozměr člověka. Otázku „Kdo je člověk?“ považují editoři Ivana Noble a Zdenko Šírka za základní teologickou otázku naší doby a odpověď na ni hledají společně v ekumenické spolupráci s dalšími kolegy. V tomto směru se v českém prostředí

jedná o výjimečný příspěvek do celosvětové diskuse.

Publikaci tvoří 14 kapitol, pod nimiž je podepsáno 18 teologů různých denominací a patří mezi ně přední odborníci z různých teologických fakult a škol u nás i v zahraničí. Už názvy kapitol napovídají velkou tematickou pestrost: Člověk ve vztazích, Člověk a řeč, Člověk a rituál, Obraz a podoba Boží, Odcizený a vykoupěný člověk a další. Navzdory této pestrosti se nejedná pouze o sborník na sobě nezávislých statí. Patrná je tu snaha o koncepčně promyšlenou strukturu a vzájemnou provázanost; kniha je rozdělena na dvě části, z nichž první je nazvána „Rodíme se do života, který tu byl před námi“ a druhá „Jsme těmi, kterými se stáváme“. Autoři se svými příspěvky přibližují trendu, kterým se teologie ubírá docela čerstvě. Po dlouhá staletí se v křesťanském teologickém myšlení o člověku vypovídalo totiž především v kontextu jiných velkých témat. Středem zájmu se často stávaly střety s dobovou filosofií nebo společenským vývojem, které si vyžádaly teologickou reakci. V dobách první církve byly proto naléhavé odpovědět především na otázky, kdo byl Ježíš, jakým způsobem byl Kristus, v jakém

vztahu byl k Bohu, jaké je místo Ducha svatého, co to pro nás znamená atd. A postupně se tak formulovaly základy našeho vyznání. Teologové promýšleli, jakým způsobem je možné vypovídat o Bohu a o vztazích mezi ním a stvořením. Ve dvacátém století, které bylo století velkých krizí, ale i propojování světa, emancipačních snah a proměn tradičních struktur, se do popředí zájmu dostala ekleziologie, promýšlení povahy, podstaty a úkolu církve v tomto světě. Teologická antropologie je výzva současnosti.

Zatímco se o člověku v průběhu dějin křesťanského myšlení často uvažovalo tak, že má-li mít co společného Bohem, pak se musí nějak změnit ve svém lidství, filosofie a psychologie se právě o lidství a autentickou lidskou zkušenost začaly zajímat. A tak je úkolem teologů zahrnout i tyto zkušenosti do svého přemýšlení a interpretovat Boží přítomnost či skrytost v těchto souvislostech. K čemu nás v dnešních problémech vedou výpovědi o tom, že v Ježíši Kristu se Bůh stal člověkem a že člověk je hříšník, ale taky chrám Ducha svatého? Profesor Aristotle Papanikolaou v před-

mluvě uvádí: „Vždycky, když teolog něco tvrdí o Bohu, o Kristu, o církvi, o posledních věcech, o morálce nebo politice, zároveň říká něco o člověku.“

Pro čtenáře, který není alespoň v základní míře obeznámen s filosofickými a teologickými směry a koncepty, se pravděpodobně bude jednat místy o obtížné čtivo, v porozumění však pomáhá poctivý poznámkový aparát. Odhaduji, že pro mnohé čtenáře z evangelického prostředí budou nová i jména a myšlenky především pravoslavných autorů. Ačkoli je zřejmé, že spíš než o odpočinkové čtení na dovolenou se jedná o odbornou literaturu, které to jistě bude sloužit v mnoha pracovnách a studovnách, svou pestrostí a množstvím témat je kniha určena širokému spektru zájemců napříč obory a věřím, že se najdou i ti, kteří se do předkládaných témat začtou a ponoří tak, že je kniha zavede k novým obzorům.

Jana Hofmanová

Ivana Noble, Zdenko Šírka (ed.): Kdo je člověk?

Teologická antropologie ekumenicky. Praha,

Karolinum 2021, 344 s.

RECENZE

Lessingův Hluk

Filosofie tu není jen kvůli vznešeným idejím

Knižka nerozsáhlá, jejímž autorem je německý filosof a novinář Theodor Lessing (rod. jm. Lewy), pocházející z Hannoveru, avšak v Mariánských Lázních roku 1933 zastřelen henleinovci. Myslitel velmi inspirativní a v úvahách zručný. Vždyť se usilovně, krok za krokem dotýká temných tónů moderní doby, jež vystávají jako projevy lidským nadšením vítaných výdobytků. A přitom právě tím důmyslně i důvtipně zachycuje a odkrývá, co se v obyčejné zkušenosti jako ruch ozývá, jako ruch

nejen rušivý, ale i tísnivý, a někdy až dohánějící k zoufání. Lessing je psychologicky velmi citlivý, a tak dokáže vystihnout záluždnosti, jimiž nás hluk dokáže přepadat. Anebo i zahánět do kouta. Sami to známe... Knižka vyhlašuje boj hlučnosti našeho života a všímá si nejružnějších společenských situací a procesů, včetně toho, jak při poškozování sluchové hygieny i právo dokáže být krátké. Stěžovat si na hluk – to dokáže snadno každý, když na to přijde, a proto knížka může oslovit mnohé hlukem usta- ►

rané. Stačí se nebránit filosofii, jež se ochotně věnuje i mezním lidským zkušenostem. Ukazuje však hlouběji, než kam vedou stížnosti.

Vždyť hluk se snadno stane i z libého zvuku, třeba ze zvuku zvonů, který přestal být srozumitelný lidem, žijícím v roztříštěném hemžení. To vše jsou ale jen drobné pobídky k četbě, při níž si místo praskání bičem nebo tlučení do kobereců (vždyť německý originál vyšel roku 1908) můžeme sami dosadit třeba hulákání do telefonu. I o uši stojí za to pečovat. K pomyšlení na to, do čeho nás hluk zaplétá a z čeho se vymaňovat, knížka poslouží velmi dobře. Vydána byla před několika měsíci v překladu českého filosofa Petra Bláhy, jemuž je tento autor dávno blízký.

Jiří Hoblík

Theodor Lessing, Hluk: Proti hlučnosti našeho života, Praha, Přestupní stanice 2021, 128 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Nepředbíhej!

Pamatujete na fronty před obchody? To byl před rokem 1989 fenomén. Před Vánocemi fronta na mandarinky. Fronta na džíny před „tuzexem“, kde se platilo legračními papírkami, takzvanými bony. Nebo před obvyčejnou drogerií, na kterou viděla kamarádka z okna a volala mi, že skládají zboží a že přivezli toaletní papír; než jsem přiběhla, už tam byla fronta. Na televizi nebo kolo se stávalo i přes noc a rodinní příslušníci se ve frontě střídali, aby nepřišli o pořadí. Mladší ročníky tyto projevy rozvinutého reálného socialismu znají naštěstí už jen z vyprávění.

První vlastní zkušenosti s předbíháním ve frontě mám ze školní jídelny a myslím, že ani po revoluci se to příliš nezměnilo. Do fronty pomalu se sunoucí k okýnku se najednou vklíní starší spolužák se slovy: „On mně tu kámoš drží místo!“ Jak místo? Nevšimla jsem si, že by mezi kámošem a mnou bylo nějaké volné místo, které může

někdo zaplnit. A fronta k okýnku se sune o to pomaleji.

Předbíhání ve frontě má ale také svá úskalí. Když na začátku školního roku nastoupil nový kolega fyzikář, mladík s culíkem, v tričku a kraťasech, nelišil se vzhledem příliš od studentů. V jídelně měli kantoři právo chodit rovnou dopředu, zatímco studenti o polední přestávce přešlapovali v dlouhé frontě. A hned prvního září milého fyzikáře poslala vydávající kuchařka rázně dozadu, že „žádné předbíhání tu nebudeme trpět!“ A oběd přednostně vydala, až když fronta potvrdila, že to je opravdu nový učitel.

Novodobé fronty jsou sofistikovanější. U doktora nebo na poště či na úřadě si vezmeme číslo a čekáme spořádaně. Předbíhat se nemůže. Jsme klidnější, ale stejně nás čekání štvě. A někdy se předbíhá i v těchto automatizovaných systémech, a to nás štvě dvojnásob. Například při vyřizování

pasu nebo řidičáku se můžeme on-line objednat na určitou hodinu. Přijdeme přesně – a tam sedí nebožáci už kdovíjak dlouho a my je všechny předběhneme a jdeme dovnitř první. Ty pohledy, které musíme vydržet!

Poslední dva roky nás naučily stát ve frontě ochotně, spořádaně, a dokonce s rozestupy – při testování na koronavirus jsme se dokázali ukázat, prostě šlo o vážnou věc. Doufejme, že ji máme za sebou. Nu, uvidíme na podzim.

Abych jen nežehrala na fronty a předbíhání, jsou i pozitivní příklady. Například ve sportu. Když fotbalista předběhne soupeře a dá gól nebo když Zátopek předběhl všechny a přivezl z Helsi-

nek tři zlaté olympijské medaile. To už stálo za to!

Čeká nás léto – čas provoněný sluncem, borovicemi a táborovým ohněm. Děti se těší do přírody a mnoho sborů pořádá tábory; tábořiště si půjčí nebo vybudují. Kopat latríny není nic příjemného, navíc musí být klučíci a holčiči. Takže se kopou dvě, to musí stačit. A tak, aby nevznikaly fronty, mívali jsme v Horáckém seniorátu na táboře takzvané tandemy. Jedna fošna, dvě sedátka. Protifrontové opatření. Předbíhání se řešilo na lesní pěšině cestou, podle naléhavosti. Když si ale dvojice potřebuje něco dovyprávět nebo vedoucí dokourit, příliš protifrontově to nefunguje.

Daniela Ženatá, foto: pexels.com

dvě hvězdy svítící skrze vesmírný prach
foto: NASA (Goddard Institute for Space Studies)

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: hvězdná mlhovina
zachycená Hubbleovým
teleskopem (NASA, Goddard
Institute for Space Studies)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka zářijového čísla
je 21. 8. 2022.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067,

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 30 Kč

roční předplatné 350 Kč

do zahraničí 900 Kč

sponzorské 600 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.e-cirkev.cz

/ Co děláme / Média /

Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace

- audioverze

- řazení podle rubrik

- odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Příroda a stvoření.

Farní sbor českokobratrské církve evangelické v Jičíně, Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě, Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského, správce kaple Marie z Magdaly na Zebíně, Město Jičín si Vás dovoluji pozvat

na putovní výstavu k závěru národních oslav a výročí 2020 -2022

JAN AMOS KOMENSKÝ

JAK CHTĚL ZMĚNIT SVĚT

10. září - 27. listopadu 2022

evangelická kaple v Jičíně, ulice
Konecchlumského 289

Výstavu zahájí 10. září v 17 hodin písničkář

Jaroslav Hutka

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
FARNÍ SBOR V JIČÍNĚ

JAN
AMOS
KOMENSKÝ
Jan Amos Komenský

MINISTERSTVO
KULTURY

Zebín

Jičín

www.ccejicin.cz www.mjakub.cz www.comenius350.cz

Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě.
(Žalm 25,5)

Diakoni ČCE pořádají

Duchovní obnovu

Komu je určena?

program je určen každému bez rozdílu vyznání, kdo se chce
zastavit a naslouchat Božímu hlasu

Jaký je termín?

začátek: 26. 9. v 17:00

konec: 29. 9. ve 12:00

Jaký je program?

rozjímání nad biblickým textem, modlitby,
ztišení a společenství
duchovní obnovu povede P. Antonín, OCarm

Místo konání

klášter v Kostelním Vydří

Kolik to bude stát?

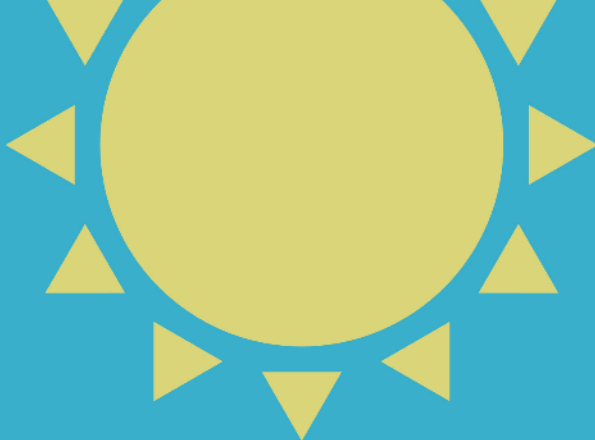
nedotovaná cena ubytování je 450,- Kč/noc
cena stravy 270,- Kč/den

Jak se mohu přihlásit?

přihlášky zasílejte do 1. 9. 2022 na e-mail

lubomir.vraj@gmail.com

bližší informace zašleme (diety, podrobné ceny...)

JSME S VÁMI I V LÉTĚ.

ČESKÝ
BRATR

Podpořte nás?

QR PLATBA

BANKOVNÍ PŘEVOD

ČÍSLO ÚČTU:
296800727/0300

VARIABILNÍ SYMBOL: 980103

ceskybratr

ceskybratr

ceskybratr.cz